

Beleidsregels bijzondere bijstand ISD Midden-Langstraat

INHOUDSOPGAVE

1. Algemene bepalingen	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Begripsbepalingen	7
1.3 Uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten	8
1.4 Aanvragen en heronderzoeken	9
2. Draagkrachtbepalingen / inkomensgrens	12
2.1 Berekening draagkracht individuele en periodieke bijzondere bijstand	12
2.2 Inzet draagkracht	13
2.3 Draagkrachtperiode	13
3. Bijstand om niet, leenbijstand en borgstelling, reservering	15
3.1 Hoogte en duur aflossing leenbijstand	15
3.2 Reservering	17
4. Individuele toeslagen	18
4.1 Toeslag aan jongmeerderjarigen (18 tot en met 20 jaar)	18
4.2 Toeslag aan jongmeerderjarigen (18 tot en met 20 jaar) in een inrichting	19
4.3 Toeslag in verband met te hoge woonkosten huurwoning of eigen woning	19
4.4 Overbruggingstoeslag	20
4.5 Overbruggingstoeslag voormalige alleenstaande ouders	21
5. Categoriale verstrekkingen	22
5.1 Collectieve zorgverzekering minima (CZM)	22
5.2 Categoriale regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	23
5.3 Huiswerkcomputer inwoners gemeenten Loon op Zand en Waalwijk	24
6. Individuele verstrekkingen medische en niet medische kosten	25
6.1 Algemene criteria	25
6.2 Kosten van medische of sociaal-medische aard	25
6.3.1 Oor en oog	29
6.3.2 Tand en kiezen	30
6.3.3 Pruik	31
6.3.4 De voeten	31
6.3.5 Bewegingstherapieën	31
6.3.6 Geneesmiddelen	32
6.3.7 Alternatieve geneeswijzen en therapieën	33
6.3.8 Psychologische hulp	33
6.3.9 Ondersteuning in verband met het al dan niet zelfstandig wonen	34
6.3.10 Reiskosten voor medische behandelingen	35
6.3.11 Bewassingskosten en meerkosten van kleding en beddengoed	36
6.3.12 Eten en drinken	36
6.3.13 Kraamzorg	37

6.4 Kosten van maatschappelijk aard	37
6.4.1 Kosten huis	37
6.4.2 Advocaatkosten, griffierecht en schuldhulpverlening	38
6.4.3 Begravenis- of crematiekosten	39
6.4.4 Kosten verblijfsvergunningen.....	40
6.4.5 Kosten kinderopvang	40
6.4.6 Reiskosten	41
6.4.7 Bijstand in duurzame gebruiksgoederen.	42
6.4.8 Bijstand in verhuis- en herinrichtingskosten (niet zijnde gebruiksgoederen).....	43
6.4.9 Bijstand in de kosten van een baby-uitzet en babykamer.	44
6.4.10 Kosten residentiële jeugdhulpverlening	44
6.4.11 Extra woonkosten aanleunwoning of woonzorgcentra	45
6.4.12 Reiskosten schoolgaande kinderen.....	45
6.4.13 Schoolkosten kinderen in het basisonderwijs	46

Het dagelijks bestuur van de ISD Midden-Langstraat gevestigd te Waalwijk,

Overwegende dat de Wet werk en bijstand in artikel 35 de mogelijkheid biedt van individuele en categoriale bijzondere bijstand en dat ter nadere invulling daarvan regels gesteld kunnen worden in welke gevallen en onder welke voorwaarden mensen met een laag inkomen in aanmerking komen voor bijzondere bijstand;

b e s l u i t :

vast te stellen de 'beleidsregels bijzondere bijstand ISD Midden-Langstraat'

1. ALGEMENE BEPALINGEN

1.1 Inleiding

De definitie van bijzondere bijstand is te vinden in artikel 5 sub d en artikel 35 WWB:
'De bijstand die wordt verstrekt voor de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan, die niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm, de langdurigheidstoeslag, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm.'

Het recht op bijzondere bijstand voor bepaalde kosten hangt dus af van de omstandigheden in het individuele geval en kan dan ook slechts van geval tot geval worden beoordeeld.

De verlening van bijzondere bijstand is, afgezien van de wettelijke kaders, gebaseerd op (gemeentelijke) beleidsregels. Met deze beleidsregels wordt aangegeven hoe in het algemeen de bevoegdheid tot bijstandsverlening wordt uitgeoefend. Als onverkorte toepassing van de beleidsregels bij bijzondere omstandigheden in het individuele geval echter onevenredige gevolgen heeft, kan al individualiserend maatwerk worden geleverd. Een beleidsregel is dus richtinggevend, maar niet allesbepalend.

Verder is het van belang op te merken dat de plaats en de functie van de WWB als laatste voorziening in het stelsel van sociale zekerheid enerzijds met zich mee brengt dat de wet open dient te staan voor een zeer ruime kring van rechthebbenden, maar anderzijds dit ook betekent dat aan de uitsluitingsgronden die voor bepaalde personen gelden geen absoluut karakter kan worden gegeven. In bijzondere gevallen dient, wanneer zich daartoe zeer dringende redenen voordoen, de mogelijkheid aanwezig te zijn om een persoon, die geen recht heeft, toch financieel bij te staan. Artikel 16 WWB biedt hiertoe de mogelijkheid. Vast dient te staan dat sprake is van een acute noodsituatie en dat de behoeftige omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert op geen enkele andere wijze zijn te verhelpen.

Naast de individuele bijzondere bijstand kent de WWB binnen bepaalde kaders de mogelijkheid om categoriale bijzondere bijstand te verstrekken. Als de belanghebbende tot een bepaalde categorie behoort, wordt op voorhand aangenomen dat bepaalde kosten worden gemaakt en hoeven deze ook niet aangetoond te worden.

1.2 Begripsbepalingen

Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en niet nader omschreven worden, hebben dezelfde betekenis als in de WWB (WWB) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Deze beleidsregels verstaan onder:

- de wet: de WWB;
- tremanormen: de landelijke normen die rechterlijke instanties gebruiken voor het vaststellen van een onderhoudsbijdrage;

- draagkracht: het in aanmerking te nemen vermogen en inkomen in een periode van 24 maanden voor zover dit niet overeenkomstig hoofdstuk 3, paragraaf 3.4 van de wet buiten aanmerking blijft;
- voorliggende voorziening: elke voorziening buiten de wet waarop de belanghebbende of het gezin aanspraak kan maken dan wel een beroep op kan doen ter verwerving van middelen of ter bekostiging van specifieke uitgaven;
- CZM: collectieve zorgverzekering minima
- Consumentenprijsindex alle huishoudens C.B.S.: het indexeringspercentage dat jaarlijks vastgelegd wordt in het Handboek WWB van Schulinck.

Toelichting

Omdat de WWB in het stelsel van bestaansvoorziening de plaats inneemt van de laatste voorziening, speelt het begrip voorliggende voorziening een bepalende rol. De begripsomschrijving van een voorliggende voorziening brengt tot uitdrukking dat elke andere bestaansvoorziening voor de WWB als sluitstukvoorziening, het karakter heeft van een voorliggende voorziening, die met voorrang op deze wet moet worden toegepast.

Bijstandsverlening in bijzondere kosten is niet mogelijk als:

- de kosten kunnen worden vergoed op grond van een voorliggende voorziening;
- de kosten op grond van een beleidskeuze van niet-budgettaire aard uitdrukkelijk buiten de werkingssfeer van de voorliggende voorziening zijn gelaten;
- de kosten op grond van de voorliggende voorziening niet worden vergoed, omdat de kosten niet (medisch) noodzakelijk worden geacht;
- het kosten van of in verband met ontwikkelingsgeneeskunde betreft (artikel 14 e WWB).

Hiervan kan alleen worden afgeweken, indien zeer dringende redenen aanwezig zijn. Geen afwijking is mogelijk bij behandelingen of verrichtingen die worden gerekend tot de ontwikkelingsgeneeskunde.

Wanneer de bijzonder noodzakelijke kosten door een voorliggende voorziening gedeeltelijk worden vergoed, is het recht op bijzondere bijstand voor het niet vergoede deel van de kosten afhankelijk van de reden waarom de voorliggende voorziening tot slechts gedeeltelijke vergoeding is overgegaan. Wanneer de reden van gedeeltelijke vergoeding enkel budgettaire gronden heeft, kunnen de niet vergoede kosten voor bijzondere bijstand in aanmerking komen, voor zover deze betrekking hebben op de meest goedkope en toereikende voorziening.

Een aanvraag kan alleen worden afgewezen als vast staat dat een beroep gedaan kan worden op een voorliggende voorziening. Als door termijnoverschrijding geen beroep is gedaan op een voorliggende voorziening, kan de aanvraag niet worden afgewezen, omdat er een voorliggende voorziening is. In dat geval moet onderzocht worden of er sprake is van verwijtbaar handelen. Is dat het geval dan kan de beslissing op de aanvraag daarop worden afgestemd, omdat er sprake is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan (artikel 18 lid 2 WWB).

1.3 Uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten

Individuele bijzondere bijstand kan worden verleend als bijzondere omstandigheden leiden tot noodzakelijke kosten van het bestaan, waarin de algemene bijstand niet voorziet en die de aanwezige draagkracht te boven gaan. Niet noodzakelijke kosten van het bestaan zijn:

- het voldoen aan alimentatieverplichtingen;
- het betalen van een geldboete;

- geleden of toegebrachte schade;
- vrijwillige premiebetaling in het kader van een publiekrechtelijke verzekering;
- aflossing van een schuldenlast, behoudens bijzondere omstandigheden.

Toelichting

De Wet werk en bijstand (WWB) maakt het mogelijk om, naast de algemene bijstand voor de kosten van levensonderhoud, bijzondere bijstand te verstrekken. Deze is bedoeld voor mensen die moeten leven van een inkomen op of omstreeks het minimumloon en te maken hebben met bijzondere omstandigheden, die extra kosten met zich mee brengen. Vast moet staan dat er geen andere regelingen zijn (voorliggende voorzieningen) waarvan de aanvrager gebruik kan maken.

Het verstrekken van bijzondere bijstand is maatwerk. Rekening wordt gehouden met de individuele omstandigheden van de aanvrager bij het bepalen van het recht op en de hoogte van de bijzondere bijstand. De aanvrager moet aantonen dat de kosten waarvoor hij bijzondere bijstand vraagt in zijn of haar geval noodzakelijk zijn en daadwerkelijk zijn of worden gemaakt.

Voor de beantwoording van de vraag of recht bestaat op individuele bijzondere bijstand moeten de volgende vier vragen beantwoord worden:

1. *doen de kosten zich voor?*
2. *zijn de kosten in het individuele geval noodzakelijk?*
3. *vloeien de kosten voort uit bijzondere omstandigheden?*
4. *kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen?*

Categoriale bijzondere bijstand kan worden verleend aan een persoon, behorend tot een door het dagelijks bestuur aangewezen categorie, zonder dat beoordeeld wordt of kosten noodzakelijk zijn en ook daadwerkelijk worden dan wel zijn gemaakt.

1.4 Aanvragen en heronderzoeken

Aanvraag- en heronderzoekproces

Bijzondere bijstand wordt op aanvraag verstrekt. Het ambtshalve initiëren van een aanvraag is mogelijk. De aanvraag wordt op schrift gesteld en de benodigde informatie verstrekt de klant via een inlichtingenformulier. De bekendheid met de klant en de zwaarte van de aanvraag kunnen de keuze voor een bepaald aanvraagproces beïnvloeden. Zo geldt voor eenvoudige aanvragen die in het Productenboek zijn opgenomen, een eenvoudige aanvraagprocedure. Uitgangspunt is dat al bekende gegevens niet opnieuw worden gevraagd. Wel is het mogelijk dat gevraagd wordt of de gegevens nog juist zijn.

Tijdstip van de aanvraag

- Een aanvraag wordt in beginsel vooraf ingediend.
- Dat geldt in ieder geval voor kosten waarvan de noodzaak vooraf vastgesteld moet worden, zoals verhuis- en herinrichtingskosten, duurzame gebruiksgoederen, baby-uitzet.

- Voor de overige kosten is bijstandsverlening met terugwerkende kracht mogelijk. De periode van terugwerkende kracht wordt beperkt tot 12 maanden voorafgaande aan het tijdstip waarop de aanvraag is ingediend.

Gegevensuitvraag bij aanvraag

Aanvragen bijzondere bijstand kunnen op drie manieren worden afgewerkt.

1. een volledige aanvraag
2. een verkorte aanvraag (beperkttere gegevensuitvraag).
3. geen gegevensuitvraag

In alle gevallen geldt dat alleen die gegevens worden gevraagd die niet bij de ISD bekend zijn.

1. De volledige aanvraag geldt voor alle personen die voor het eerst bijstand aanvragen en voor personen op wie de verkorte aanvraagprocedure niet van toepassing is.
2. De verkorte aanvraag is van toepassing op:
  - personen met algemene bijstand of WIJ;
  - vervolgaanvragen binnen een lopende draagkrachtperiode;
  - vervolgaanvragen van Aow-gerechtigden bij wie eerder vastgesteld is dat zij geen draagkracht hebben;
  - aanvragen borgstelling bij schuldsanering die met instemming van de belanghebbende worden ingediend via de Kredietbank Nederland;
  - aanvragen die daartoe specifiek zijn aangewezen.
3. Bij deze procedure gaat de ISD Midden-Langstraat over tot spontane beoordeling van het recht op bijzondere bijstand. Hieraan wordt wel de voorwaarde gesteld dat alle vereiste gegevens van de klant al bekend zijn en de aanvrager geen bezwaren heeft tegen een ambtshalve beoordeling.

Geldigheidsduur toekenning periodieke bijzondere bijstand

Ten aanzien van periodieke bijzondere bijstand geldt het volgende:

- De toekenning geldt voor de duur dat de kosten noodzakelijk zijn en er geen of onvoldoende draagkracht is.
- Als een draagkracht aanwezig is, wordt op de einddatum van de draagkrachtperiode onderzocht of de draagkracht voor de nieuwe draagkrachtperiode gewijzigd moet worden. Controle op tussentijdse wijzigingen in de persoonlijke omstandigheden vindt plaats door aan de toekenning de verplichting te verbinden dat veranderingen in de persoonlijke situatie via een mutatieformulier direct worden gemeld.
- Als geen draagkracht vastgesteld is, wordt er pas een nieuw draagkrachtonderzoek ingesteld bij tussentijdse wijziging in de persoonlijke omstandigheden. Controle hierop vindt plaats door aan de toekenning de verplichting te verbinden dat veranderingen in de persoonlijke situatie via een mutatieformulier direct worden gemeld.

Herbeoordeling bijzondere bijstand

De ISD Midden-Langstraat beoordeelt het recht op bijstand opnieuw:

- Voor afloop van de draagkrachtperiode om de draagkracht opnieuw vast te stellen.

- Als op basis van een mutatieformulier of een ander signaal er een verandering is gekomen in de persoonlijke omstandigheden en deze van belang zijn voor de bijstandsverlening.
- Een maand voordat de geldigheidsduur van een indicatie is verstreken en herindicatie van belang is voor de voortzetting van de bijstand.
- Bij de herbeoordeling worden alleen die gegevens gevraagd die van belang zijn voor het recht op voortzetting van de bijstand.
- Bij het ambtshalve herbeoordelen van de hoogte van de bijstand als gevolg van indexering of wijziging van de hoogte van eigen bijdragen.

Toelichting

Om de noodzaak van de kosten te kunnen vaststellen, is het nodig dat de aanvraag bijzondere bijstand wordt gedaan, voordat de kosten gemaakt worden. Hiermee wordt ook bereikt dat de aanvrager geconfronteerd wordt met een niet verwachte afwijzing van het verzoek om bijstand.

Een al te strikte benadering van dit uitgangspunt kan echter onbedoelde effecten opleveren. Daarom is bijstandsverlening met terugwerkende kracht mogelijk voor een periode van 12 maanden voorafgaande aan de aanvraagdatum. Wel moet er in dat geval geen enkele twijfel zijn aan de noodzaak van de kosten. Ook wordt hierdoor bereikt dat bijzondere bijstand voor meerdere kosten in 'n jaar tegelijkertijd wordt aangevraagd. De uitvoeringskosten en lastendruk kunnen hierdoor beperkt worden.

Op de aanvraagprocedure is de Wet eenmalige gegevensvraag van toepassing. Voorkomen moet worden dat door het opvragen van al bekende gegevens van de aanvraagprocedure een ontmoedigend effect uitgaat. De gegevensvraag bij een aanvraag blijft dus beperkt tot de gegevens die niet bekend zijn en niet op ander wijze vastgesteld kunnen worden.

Het aantal op te vragen gegevens blijft beperkt tot de gegevens die echt noodzakelijk zijn. Deze gegevens liggen vast in het Verificatieplan Dienstverlenend Handhaven ISD Midden-Langstraat.

In een aantal gevallen kan op voorhand gekozen worden voor een minimale gegevensvraag. In dat geval wordt een verkorte aanvraagprocedure gehanteerd, waarbij de uitvraag zich doorgaans beperkt tot de kosten waarvoor bijstand wordt gevraagd.

2. DRAAGKRACHTBEPALINGEN / INKOMENSGRENS

Als duidelijk is dat er sprake is van noodzakelijke kosten die zich voordoen en die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden is bijzondere bijstand mogelijk voor zover er geen of onvoldoende draagkracht is. De draagkracht wordt berekend aan de hand van het inkomen en het vermogen. Op dit laatste is één uitzondering, namelijk in het geval van deelname aan de collectieve zorgverzekering voor minima.

Voor het aflossen van geldleningen gelden specifieke bepalingen die in hoofdstuk 3 zijn opgenomen.

2.1 Berekening draagkracht individuele en periodieke bijzondere bijstand

- De draagkracht wordt op basis van het vermogen en het netto inkomen exclusief vakantietoeslag vastgesteld.
- De draagkracht in het vermogen wordt vastgesteld op het bedrag dat het vrij te laten eigen vermogen op grond van artikel 34 derde lid WWB overschrijdt.
- Als inkomen wordt in aanmerking genomen:
  - Bij een vast inkomen: het inkomen voorafgaande aan de maand van de aanvraag of het inkomen voorafgaande aan de maand waarin de kosten voor het eerst zijn gemaakt en hiermee bij de bijstandsverlening rekening wordt gehouden. Bij een onregelmatig inkomen wordt het inkomen over de drie voorafgaande maanden genomen.
  - Bij een zelfstandige: het inkomen over het kalenderjaar voorafgaand aan de bijzondere bijstandsaanvraag (op basis van zo mogelijk de aanslag over dat kalenderjaar en als dat niet mogelijk is de aangifte).
- Voor de inkomensvaststelling wordt aangesloten bij de uitgangspunten van de algemene bijstand. Het inkomen wordt verminderd met eventuele buitengewone uitgaven (zoals eigen bijdrage AWBZ, alimentatie- en onderhoudsverplichtingen, hoge woonlasten, voor eigen rekening blijvende studiekosten of ouderbijdragen).
- De draagkracht in het inkomen exclusief vakantietoeslag is als volgt:
  - Inkomen lager dan 110% van de WWB-norm exclusief vakantietoeslag: 0%;
  - Inkomen 110% of meer van de WWB-norm exclusief vakantietoeslag: 50% van het meerdere.
  - 100% van het meerdere boven de WWB-norm exclusief vakantietoeslag bij de volgende kostensoorten:
    1. woonkosten;
    2. toeslag bij een terugval in inkomen;
    3. verwervingskosten;
    4. legeskosten voor wijziging en verlenging van de verblijfsdocumenten I en II;
    5. de arbeidsongeschiktheidsverzekeringspremie van een zelfstandige.
- De aanvrager die onder de Wsnp valt wordt voor de duur dat hij onder de schuldsanering valt geacht geen draagkracht te hebben.

De berekende draagkracht moet jaarlijks worden ingezet en geldt in beginsel voor de gehele draagkrachtperiode. Herberekening vindt plaats als het netto inkomen langer dan een maand meer dan 10% afwijkt van het eerder in aanmerking genomen inkomen. Aan de

bijstandsverlening wordt de verplichting verbonden dat inkomensveranderingen en andere veranderingen in de woon-en huishoudsituatie gemeld worden via een mutatieformulier.

2.2 Inzet draagkracht

- De draagkracht uit het vermogen moet eerst worden aangesproken voordat bijzondere bijstand wordt verstrekt.
- De draagkracht uit het inkomen wordt bij een combinatie van incidentele en periodieke bijzondere bijstand eerst in mindering gebracht op de incidentele kosten en vervolgens op de periodieke kosten.
- In geval van periodieke kosten wordt de draagkracht naar evenredigheid verdeeld over een periode van één jaar en vervolgens met de periodieke kosten verrekend.

Toelichting:

De belanghebbende zal de draagkracht, die op jaarbasis is vastgesteld, eerst zelf volledig moeten inzetten, voordat bijstandsverlening aan de orde is. In eerste instantie de draagkracht in het vermogen en vervolgens de draagkracht in het inkomen. Om liquiditeitsproblemen te voorkomen wordt de draagkracht verdeeld over een periode van een jaar.

Voorbeeld:

Gelet op de hoge woonkosten is een maandelijkse woonkostentoeslag van € 500 ofwel € 6.000 per jaar mogelijk. De draagkracht in het vermogen bedraagt € 2.000 en de draagkracht in het inkomen € 1.200, samen € 3.200, zodat de bijstandsverlening € 2.800 bedraagt. Allereerst moet de draagkracht van € 2.000 worden ingezet. Hiermee kunnen de woonkosten over 4 maanden worden voldaan. Vervolgens wordt de draagkracht in het inkomen verdeeld over de resterende 8 termijnen ofwel € 150 per maand. Dit bedrag wordt op de woonkostentoeslag van € 500 gekort, zodat gedurende 8 maanden nog € 350 per maand kan worden verstrekt.

2.3 Draagkrachtperiode

- Voor de persoon met algemene bijstand of een inkomensvoorziening op grond van de WIJ wordt geen draagkrachtperiode vastgesteld.
- In alle andere gevallen wordt de draagkracht bij ongewijzigde omstandigheden een keer per twee jaar vastgesteld.
- De berekende draagkracht moet in die periode elk jaar worden ingezet.
- De periode vangt aan op de eerste dag van de maand waarin de aanvraag om bijstand is ingediend.
- De draagkracht kan in afwijking hiervan worden vastgesteld vanaf de eerste dag van de maand waarin voor het eerst kosten zijn gemaakt, als met die kosten rekening moet worden gehouden.

Toelichting:

De draagkracht moet elk jaar worden ingezet. Hij wordt wel voor een periode van twee jaar vastgesteld. Hierdoor wordt voorkomen dat elk jaar een nieuwe beoordeling moet worden gemaakt, terwijl de inkomens- en/of vermogenspositie vaak niet verandert. Controle op een mogelijke veranderde draagkracht gebeurt via een mutatieformulier, waarop de belanghebbende zijn veranderde gegevens meldt.

2.4 Inkomensgrens categoriale bijzondere bijstand

- Categoriale bijzondere bijstand is mogelijk als het inkomen lager is dan 110% van de bijstandsnorm. De persoon die onder de WSNP valt, wordt geacht voor de duur van de schuldsanering aan de inkomensgrens te voldoen.
- Voor de persoon die op 31 december 2010 categoriale bijzondere bijstand ontvangt, wordt de categoriale bijzondere bijstand voortgezet tot uiterlijk 1 januari 2012 als het inkomen ligt tussen de 110 en 112% van de bijstandsnorm.
- Voor de inkomensvaststelling wordt aangesloten bij de uitgangspunten van de algemene bijstand. Het inkomen wordt verminderd met eventuele buitengewone uitgaven (zoals eigen bijdrage AWBZ, alimentatie- en onderhoudsverplichtingen, hoge woonlasten, voor eigen rekening blijvende studiekosten of ouderbijdragen).

Toelichting

Tot 1 januari 2011 geldt een inkomensgrens van 112%. Vanaf deze datum is de draagkrachtsystematiek veranderd en is een inkomensgrens ingevoerd die gekoppeld is aan een percentage van de bijstandsnorm. Het is niet wenselijk meerdere inkomensgrenzen te hanteren. Door de keuze voor een inkomensgrens van 110% kan het incidenteel voorkomen dat de belanghebbende die in 2010 wel recht heeft op een categoriale bijstandsvoorziening nu niet langer in aanmerking komt. Voor deze categorie is een overbruggingsperiode van één jaar getroffen.

3. BIJSTAND OM NIET, LEENBIJSTAND EN BORGSTELLING, RESERVERING

Bijzondere bijstand kan worden verleend om niet of in de vorm van een lening of borgstelling.

Bijstand om niet

Hoofddregel is dat bijzondere bijstand om niet wordt verstrekt. Deze bijstand hoeft niet te worden terugbetaald.

Bijstand in de vorm van een lening of borgstelling

Leenbijstand is bijstand die moet worden terugbetaald. Er wordt geen rente berekend, dit maakt leenbijstand tot de goedkoopste manier van lenen. Van borgstelling wordt gebruikt gemaakt in het geval anders geen banklening kan worden verkregen. Als de klant in gebreke blijft, wordt de gemeente door de bank aangesproken voor het resterende bedrag. Dit bedrag komt vervolgens ten laste van het budget bijzondere bijstand.

Bijstand kan worden verleend in de vorm van een lening of borgstelling als:

1. redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken om over de betreffende periode in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien (artikel 48 lid 2 sub a WWB);
2. de noodzaak tot bijstandverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan (artikel 48 lid 2 sub b WWB);
3. de aanvraag een door de belanghebbende te betalen waarborgsom betreft (artikel 48 lid 2 sub c WWB);
4. het bijstand ter gedeeltelijke of volledige aflossing van een schuldenlast betreft (artikel 48 lid 2 sub d WWB);
5. het bijstand voor duurzame gebruiksgoederen betreft (artikel 51 WWB).

Voor de situatie zoals beschreven onder 1 hoeft geen banklening te worden aangevraagd. Hiervoor wordt leenbijstand verstrekt. Voor alle andere situaties gaat een banklening, eventueel met borgstelling, voor. Als er geen mogelijkheid is een banklening af te sluiten, wordt leenbijstand verstrekt.

3.1 Hoogte en duur aflossing leenbijstand

Het aflossingsbedrag en de duur van de aflossing wordt afgestemd op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de belanghebbende (artikel 51 lid 2 WWB).

Inkomen op bijstandsniveau

Het aflossingsbedrag wordt bepaald op 6% per maand van de bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag. Daarmee wordt aangesloten bij de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK).

Inkomen boven bijstandsniveau

Als het inkomen hoger is dan de bijstandsnorm, bedraagt de aflossingscapaciteit van de lening 6% van de bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag, verhoogd met 50% van het meerdere boven de bijstandsnorm.

Tussentijdse herziening van de aflossing

Bij een ongewijzigd inkomen blijft de aflossing van de lening gehandhaafd. In het andere geval wordt de aflossing herzien, waarbij als uitgangspunt geldt dat de aflossing verhoogd wordt met 50% van het meerdere boven de bijstandsnorm. Een indexering van de bijstandsnorm wordt niet als inkomensverandering aangemerkt. Doordat de ruimte boven de bijstandsnorm niet geheel wordt ingezet, wordt eventuele werkaanvaarding niet ontmoedigd door een gebrek aan perspectief op inkomensverbetering.

Aflossingstermijn

Er geldt een aflossingsperiode van 36 maanden. Met deze looptijd wordt aangesloten bij de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Als na 36 maanden conform het vastgestelde aflossingsbedrag is afgelost, wordt het restant van de lening omgezet in bijstand om niet. Is niet conform de verplichtingen afgelost dan wordt de looptijd van de lening zodanig verlengd dat wel aan de aflossingsverplichting wordt voldaan.

De aflossingstermijn kan op meer dan 36 maanden worden gesteld, wanneer de verstrekking het gevolg is van verwijtbare gedragingen.

Ter controle van het inkomen wordt aan de bijstand de voorwaarde verbonden dat inkomensveranderingen door middel van een mutatieformulier worden gemeld. Ook kan via een thema-onderzoek het inkomen gecontroleerd worden.

Samenloop leenbijstand

Wordt gedurende de looptijd van de leenbijstand opnieuw leenbijstand verleend, dan vangt voor dit nieuwe bedrag geen nieuwe aflossingstermijn aan. De bestaande aflossingstermijn blijft gelden. Het nieuwe bedrag wordt bij de lopende leenbijstand opgeteld en het aflossingsbedrag wordt opnieuw bepaald.

Andere aflossingsverplichtingen

Als bij de toekenning van de leenbijstand sprake is van al (aantoonbare en onvermijdelijke) lopende andere schuldaflossingen – bijvoorbeeld voor inrichtingskosten – dan wordt berekend of er nog aflossingscapaciteit resteert voor de aflossing leenbijstand. De aflossing leenbijstand wordt dan vastgesteld op de restant aflossingscapaciteit. Is de lopende lening afgelost, dan wordt de aflossingscapaciteit voor de leenbijstand opnieuw berekend. Is er in eerste instantie geen aflossingscapaciteit voor de te verstrekken leenbijstand als gevolg van de al bestaande verplichtingen dan wordt het vaststellen hiervan uitgesteld tot er wel ruimte is voor aflossing. In dat geval wordt geen rekening gehouden met nieuwe aflossingsverplichtingen die de belanghebbende aangaat. Blijkt er na 36 maanden nog steeds geen aflossingscapaciteit te zijn, dan wordt de leenbijstand alsnog omgezet in bijstand om niet. Voorwaarde hiervoor is wel dat de eerste aflossingsverplichting steeds nagekomen is.

Voorbeeld:

Voor een noodzakelijke verhuizing is een lening afgesloten bij de Kredietbank Nederland. De aflossingsduur bedraagt 36 maanden en de hoogte van de maandelijkse aflossing € 50. Na een jaar is het verstrekken van leenbijstand ter hoogte van € 2.400 noodzakelijk. De resterende aflossingscapaciteit bedraagt € 30. Rekening houdend met de aflossing bij de Kredietbank wordt de aflossing voor de nieuwe lening bepaald op € 30 voor een periode van 24 maanden (restant looptijd lening Kredietbank). Na 24 maanden wordt de aflossing verhoogd naar € 80.

Na 36 maanden is € 1.680 afgelost. De restantlening van € 720 wordt op dat moment omgezet in bijstand om niet.

3.2 Reservering

- Wanneer het inkomen minimaal gelijk is aan de bijstandsnorm, wordt de belanghebbende geacht te kunnen reserveren voor de voorzienbare aanschaf en vervanging van duurzame gebruiksgoederen en andere voorzienbare kosten van algemene aard.
- De reserveringscapaciteit bedraagt 6% van de bijstandsnorm, verhoogd met 50% van het meerdere boven de bijstandsnorm.
- De reserveringscapaciteit voor duurzame gebruiksgoederen wordt verhoogd met de langdurigheidstoeslag, indien de belanghebbende deze ontvangt.
- Als de belanghebbende aannemelijk maakt dat de reserveringscapaciteit geheel of gedeeltelijk aangewend is voor noodzakelijke kosten waarvoor hij anderszins geen vergoeding heeft ontvangen, wordt de reserveringscapaciteit met die kosten verlaagd.

Toelichting

Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid om vooraf te reserveren voor kosten van algemene aard, zoals duurzame gebruiksgoederen, als de aanschaf of vervanging van deze goederen voorzienbaar is. Bij de beoordeling van een bijstandsaanvraag moet de mogelijkheid tot reserveren dan ook worden betrokken. Gekozen is voor een benadering die overeenkomt met het aflossen van leenbijstand.

Ook in de situatie dat een persoon onder de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) valt, is er een beperkte reserveringscapaciteit. Dit is opgenomen in het bedrag dat de gesaneerde ter beschikking wordt gesteld.

4. INDIVIDUELE TOESLAGEN

4.1 Toeslag aan jongmeerderjarigen (18 tot en met 20 jaar)

- De jongmeerderjarige die niet op het adres van zijn ouder(s) kan wonen, kan voor de extra kosten van het uitwonend zijn bijzondere bijstand ontvangen. De noodzaak van het uitwonend zijn is in ieder geval aanwezig als:
  - a. de ouders zijn overleden of in het buitenland wonen;
  - b. de jongmeerderjarige op de ingangsdatum van de bijstandsverlening minimaal 12 maanden niet meer op het adres van de ouder(s) woont;
  - c. de jongere afkomstig is uit een traject van begeleid kamerbewonen of uit een formeel pleeggezin.
- Bijzondere bijstand is mogelijk als de eigen middelen van de jongmeerderjarige en van zijn ouders niet toereikend zijn en de jongmeerderjarige op basis van een indicatie van een instelling voor jeugdhulpverlening voor financiële hulp geen beroep kan doen op zijn ouder(s).
- De bijzondere bijstand is gelijk aan de WIJ-norm voor personen van 21 jaar in een vergelijkbare situatie, verminderd met de van toepassing zijnde WIJ-norm en de berekende ouderlijke bijdrage.
- De verleende bijzondere bijstand kan op de ouder(s) worden verhaald. Dit blijft achterwege als hiervoor dringende redenen aanwezig zijn, gelet op de persoonlijke omstandigheden van de onderhoudsplichtige(n) of de jongmeerderjarige.
- De ouderlijke bijdrage wordt berekend op basis van de Trema-normen¹.

Toelichting

De bedoeling van de wet is zoveel mogelijk te individualiseren en maatwerk te leveren. Toch is het onontkoombaar om voor een aantal situaties een standaardregeling te treffen. Ook dit artikel voorziet daarin.

Jongeren hebben maar beperkt recht op een inkomensvoorziening in het kader van de Wet investeren in jongeren (WIJ). Als deze voorziening niet toereikend is voor het levensonderhoud van de jongere, is deze tot de 21-jarige leeftijd aangewezen op de onderhoudsplicht van zijn ouder(s). Een toeslag algemene bijstand is niet toegestaan. In zeer dringende gevallen kan bijzondere bijstand worden verstrekt. Dit moet op individuele basis worden beoordeeld. In principe zal hiervan alleen sprake zijn als de jongmeerderjarige uitwonend is.

Onderhoudsplicht ouders

In alle gevallen van bijstandsverlening geldt dat een beroep op de ouders uitgesloten is, als de middelen van de ouders niet toereikend zijn of omdat de onderhoudsplicht redelijkerwijs niet te gelde kan worden gemaakt. De meest eenvoudige manier om de onderhoudsplicht te effectueren is de jongere weer thuis te laten inwonen. De vraag ligt dus op de eerste plaats voor of dit een reële optie is. Hiertoe wordt een verklaring van de hulpverleningsinstantie gevraagd. De noodzaak van het uitwonend zijn, staat echter voldoende vast als de jongere al twaalf maanden of langer zelfstandig heeft gewoond of als de ouders in het buitenland wonen. Ook als de jongmeerderjarige voor de aanvraag heeft deelgenomen aan begeleid kamerbewonen of bij een (formeel) pleeggezin heeft gewoond, kan uitgegaan worden van een noodzaak.

---

¹ Volgens de wet moet de rechter rekening houden met de vraag wat de alimentatieplichtige kan betalen. Op welke manier dat moet, staat niet in de wet. Daarom hebben rechters hiervoor zelf normen ontwikkeld, die ze allemaal gebruiken, deze normen worden ieder jaar aangepast aan de actuele cijfers.

Als vastgesteld is dat de jongmeerderjarige niet zonder meer terug naar huis kan, zal beoordeeld moeten worden of een rechtstreeks beroep op de ouders uitkomst kan bieden. Daarbij speelt zowel de financiële positie van de ouders als de relatie tussen ouders en jongere een rol. Als de belemmeringen voor een rechtstreeks beroep op de ouders van relationele aard zijn, zal dit ook moeten blijken uit de verklaring van de hulpverlening.

4.2 Toeslag aan jongmeerderjarigen (18 tot en met 20 jaar) in een inrichting

Bijzondere bijstand kan worden verleend aan de jongmeerderjarige die in een inrichting verblijft. De bijstand bedraagt maximaal de norm voor een alleenstaande van 21 jaar of ouder die in een inrichting verblijft.

Toelichting

Het komt slechts zeer incidenteel voor dat aan deze groep bijstand moet worden verstrekt. In artikel 13 lid 2 sub a WWB is bepaald dat voor een persoon die jonger is dan 21 jaar en in een inrichting verblijft geen recht op *algemene* bijstand bestaat. Bij verblijf in een inrichting kan bijzondere bijstand worden verleend voor zover de jongere geen beroep kan doen op de onderhoudsplicht van de ouders.

De hoogte van de bijzondere bijstand wordt gesteld op de norm voor personen van 21 jaar of ouder die in een inrichting verblijven (artikel 23 WWB).

4.3 Toeslag in verband met te hoge woonkosten huurwoning of eigen woning

- Een woonkostentoeslag kan verstrekt worden bij bewoning van een eigen woning. Onder woonkosten wordt in dit geval verstaan de tot een bedrag per maand omgerekende som van de verschuldigde hypotheekrente, de zakelijke eigenaarslasten en een bedrag voor groot onderhoud onder aftrek van externe bijdragen in de woonkosten. De toeslag is gelijk aan het bedrag dat in overeenkomstige omstandigheden van toepassing is volgens de Wet op de huurtoeslag na aftrek van het inkomen voor zover dit de bijstandsnorm overschrijdt.
- Een woonkostentoeslag kan verstrekt worden bij bewoning van een huurwoning, indien onvoldoende aanspraak bestaat op een huurtoeslag. De toeslag bedraagt het verschil tussen de maximale huurtoeslag en de toeslag waarop aanspraak bestaat.
- Voor zover de lagere toeslag het gevolg is van een inkomensvrijlating WWB kan de gemiste toeslag worden gecompenseerd met een woonkostentoeslag.
- De vorige leden zijn ook van toepassing bij bewoning van een eigen woning of een huurwoning met woonkosten of huur boven de huurgrens, genoemd in artikel 13, eerste lid van de Wet op de huurtoeslag. Deze toeslag wordt voor maximaal één jaar toegekend onder de verplichting dat de belanghebbende uitziet naar goedkopere huisvesting. De toeslag kan steeds voor maximaal één jaar worden verlengd indien naar vermogen geprobeerd is andere huisvesting te verkrijgen, maar dit buiten toedoen van de belanghebbende niet gelukt is.

Toelichting

Woonkostentoeslag kan in principe worden verstrekt voor zowel huurwoningen als koopwoningen. Woonkostentoeslag is in beginsel alleen mogelijk in de volgende gevallen:

1. er bestaat (nog) geen recht op huurtoeslag;

2. de huur ligt boven de subsidiegrens;
3. er is sprake van een zeer hoge huur;
4. er is sprake van een eigen huis.

De Wet op de huurtoeslag is een voorliggende voorziening. Alleen als deze (nog) niet van toepassing is, kan recht op een woonkostentoeslag bestaan. Omdat de Wet op de huurtoeslag uitgaat van het actuele inkomen is een toeslag doorgaans niet aan de orde. Inkomensveranderingen kunnen bovendien binnen vier à zes weken verwerkt worden.

Bij een huur boven de subsidiegrens kan een woonkostentoeslag worden verleend, bijvoorbeeld na een echtscheiding of verbreking van een relatie. De woonkostentoeslag is in deze situatie altijd tijdelijk en aan de bijstandverlening wordt een verhuisplicht gekoppeld. Dit blijft achterwege bij gehandicapten die in een aangepaste woning wonen boven de subsidiegrens.

Bij de bewoning van een eigen huis is een woonkostentoeslag mogelijk indien de woonkosten onder de huurtoeslag blijven. De woonkosten bestaan in dit geval uit de hypotheekrente, de zakelijke eigenaarslasten verbonden aan de woning, de onroerendzaakbelasting en een vast bedrag voor de kosten van groot onderhoud (normbedragen Ministerie van VROM). Eventuele subsidies of premies worden in mindering gebracht. Als de netto woonkosten boven de huurtoeslaggrens liggen, kan alleen een toeslag worden verleend als er geen goedkoper alternatief is. In dat geval wordt er een verhuisplicht opgelegd.

Als een lagere huurtoeslag wordt ontvangen, omdat de belanghebbende in aanmerking komt voor een inkomstenvrijlating WWB, kan er eveneens een woonkostentoeslag worden verstrekt. Hiermee wordt gecompenseerd dat de Wet op de huurtoeslag de inkomstenvrijlating volledig betreft bij de vaststelling van de huurtoeslag. De inkomstenvrijlating is immers bedoeld om de arbeidsinschakeling te stimuleren.

4.4 Overbruggingstoeslag

Bij een plotselinge, niet verwijtbare afhankelijkheid van algemene bijstand kan op grond van bijzondere individuele omstandigheden ter overbrugging naar de eerstvolgende maandbetaling bijstand om niet in bepaalde kostensoorten worden verstrekt.

Toelichting

De algemene bijstand wordt doorgaans maandelijks achteraf betaald. Het kan voorkomen dat een belanghebbende daardoor een liquiditeitsprobleem heeft. Er kunnen ook andere oorzaken zijn, zoals dubbele huur bij verhuizing of onverwachte extra kosten. Dit kan opgelost worden door ter overbrugging extra bijstand te verstrekken, bijvoorbeeld door bijstand te verstrekken voor de eerste maand huur. De toeslag wordt alleen verstrekt als de belanghebbende op de ingangsdatum over onvoldoende middelen beschikt en daardoor bij het overbruggen naar de eerstvolgende volledige betaling in de problemen komt. Een voorschot op grond van art. 52 WWB (geldlening) biedt in dit geval geen soelaas, omdat dit voorschot direct bij betaling van de toegekende bijstand verrekend wordt, waardoor het liquiditeitsprobleem kan blijven bestaan.

Bij een voorzienbare afhankelijkheid van een lager inkomen, zoals bij de overgang van een WW- naar een WWB- of loaw-uitkering, is bijzondere bijstand niet van toepassing.

Bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand wordt volledig rekening gehouden met alle aanwezige (op inlichtingenformulier opgegeven) liquide middelen van belanghebbende en gezinsleden, reeds gedane betalingen voor huur en nutsvoorzieningen, eventuele onderhandse leningen van kennissen etc. voor levensonderhoud en de aanspraak op voorlopige teruggaaf.

In een enkele situatie kan aan de orde komen dat voor een maand of nagenoeg een maand bijstand nodig is voor de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. In dat geval kan alleen algemene bijstand

worden verstrekt. Deze kan teruggevorderd worden op grond van artikel 54, lid 3 onder b en 58 lid 1 onder a WWB.

4.5 Overbruggingstoelage voormalige alleenstaande ouders

- Indien in het gezin van de alleenstaande ouder het laatste in de gezinsbijstand begrepen kind niet meer ten laste van de ouder komt, wordt de ouder een toeslag verleend als het kind tot het huishouden van de voormalige alleenstaande ouder blijft behoren en de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt.
- De toeslag is gelijk aan het verschil tussen de basisnorm voor een alleenstaande ouder, vermeerderd met de Akw voor dat kind onder aftrek van de som van de inkomens van de ouder en het kind inclusief eventuele Akw voor dat kind.
- Indien het laatste kind studiefinanciering ingevolge de Wet studiefinanciering 2000 (WSF) ontvangt, wordt het inkomen van dat kind vastgesteld op het normbedrag ex. art. 33, tweede lid van de WWB te vermeerderen met eventuele andere inkomsten van het kind.
- De toeslag wordt maximaal 3 jaar betaald en bedraagt:
  - in het eerste jaar maximaal 100% van de toeslag
  - In het tweede jaar maximaal 50% van de toeslag
  - In het derde jaar maximaal 25% van de toeslag.
- In de periode van drie jaar wordt geen rekening gehouden met een indexering van de basisnorm.

Toelichting

Een alleenstaande ouder, die nog één kind tot zijn of haar last heeft, gaat er in inkomen fors op achteruit als het kind 18 jaar wordt. In de eerste plaats verandert de basisnorm algemene bijstand voor een alleenstaande ouder van 70% van de gehuwdennorm in de norm voor een alleenstaande van 50% van de gehuwdennorm.

In voorkomende gevallen kan voor deze kosten bijzondere bijstand voor levensonderhoud worden verleend ter gewenning aan de overgang van de norm voor een alleenstaande ouder naar de norm voor een alleenstaande. De toeslag geeft het eerste jaar de garantie dat het inkomen van ouder en kind niet lager wordt op het moment dat het jongste kind 18 jaar wordt. In de daaropvolgende twee jaren wordt de toeslag afgebouwd. De afbouw beoogt te stimuleren dat de alleenstaande ouder zoveel als mogelijk zelf meer inkomen gaat verwerven.

De hoogte van de toeslag is het verschil tussen de alleenstaande oudernorm en de alleenstaandennorm, rekening houdend met de inkomsten van het kind. Voorwaarde is dat het kind inwoont bij die ouder. De toeslag is maximaal 3 jaar van toepassing. Bij een studerend kind met WSF wordt rekening gehouden met het normbedrag voor levensonderhoud genoemd in het tweede lid van artikel 33 WWB. Dit is ook het geval indien het kind geen volledige beurs ontvangt, omdat er voor gekozen wordt geen gebruik te maken van de aanvullende financiering/lening.

5. CATEGORIALE VERSTREKKINGEN

Individueel maatwerk is uitgangspunt van de WWB. Daarom is in beginsel categoriale verlening van bijzondere bijstand niet toegestaan. In enkele gevallen biedt de wetgever voor de volgende categorieën wel de mogelijkheid om categoriale regelingen te hanteren:

- chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- deelnemers aan een collectieve aanvullende zorgverzekering;
- huishoudens met kinderen voor kosten in verband met maatschappelijke participatie en ontwikkeling.

5.1 Collectieve zorgverzekering minima (CZM)

1. Personen met een inkomen van minder dan 110% van de bijstandsnorm worden in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan een collectieve zorgverzekering voor minima (CZM) bij CZ of VGZ. Draagkracht in de vorm van vermogen wordt daarbij niet in aanmerking genomen.
2. Door deelname aan de CZM wordt bevorderd dat de deelnemer beschikt over een adequate aanvullende verzekering tegen ziektekosten. Hiervoor wordt een gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van de aanvullende verzekering beschikbaar gesteld. Daarnaast komt de deelnemer in aanmerking voor een collectiviteitskorting op de premies voor de basisverzekering en de aanvullende verzekering.
3. Over de betaling van de zorgpremie en de bijzondere bijstand maken zorgverzekeraar(s) en het dagelijks bestuur afspraken.

Toelichting

De CZM bestaat uit een basisverzekering (zonder eigen risico) en een uitgebreide aanvullende verzekering. Deelname aan de CZM maakt het mogelijk via de zorgverzekeraars VGZ en CZ een vergoeding te ontvangen voor medische kosten die anders niet of slechts gedeeltelijk worden vergoed. Het verstrekken van bijzondere bijstand wordt namelijk beperkt door het uitgangspunt dat de ZVW en de AWBZ samen een passende en toereikende voorziening voor medische kosten vormen.

Door mogelijk te maken dat personen deelnemen aan een CZM via CZ of VGZ wordt een uitgebreidere vergoeding van medische kosten op een laagdrempelige manier mogelijk gemaakt. Daarnaast kan de deelnemer in aanmerking komen voor een collectiviteitskorting op de basispremie en de aanvullende verzekering, terwijl de premie voor de aanvullende verzekering wordt beperkt door een gemeentelijke bijdrage.

Deelname aan de CZM is alleen mogelijk na aanmelding door de ISD Midden-Langstraat. Bij een wisseling van zorgverzekeraar is dit vanaf het volgende kalenderjaar. Voor zover nog niet deelgenomen kan worden aan de CZM is bijstandsverlening in bepaalde kostensoorten mogelijk. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

5.2 Categoriele regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

1. Categoriele bijzondere bijstand is mogelijk in de indirecte kosten die verband houden met een chronische ziekte, handicap of een leeftijd boven 65 jaar en het inkomen lager is dan 110% van de bijstandsnorm.
2. De forfaitaire kostenvergoeding bedraagt per persoon € 90,- per jaar².
3. Deze bedragen worden jaarlijks aangepast aan de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS.

Toelichting

Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen kampen vaak met gezondheids- en mobiliteitsproblemen. Chronische zieken zijn mensen met een onomkeerbare aandoening, zonder uitzicht op volledig herstel, met een variabel ziekteverloop. De ziekte beïnvloedt het dagelijkse leven van de patiënt en zijn omgeving.

Het begrip gehandicapte kan worden gezien in termen van beperking. Het begrip 'beperking' is afkomstig uit de International classification of impairments, disabilities and handicaps (ICIDH) van de WHO (World Health Organization). Een beperking wordt hierbij gedefinieerd als: "Iedere vermindering of afwezigheid (als gevolg van een stoornis) van de mogelijkheid tot een voor de mens normale activiteit, zowel wat de wijze als wat de reikwijdte van de uitvoering betreft." Hierbij gaat het vooral om het uitvoeren van dagelijkse activiteiten zoals voortbewegen, lichamelijke verzorging en huishoudelijke activiteiten. Deels worden deze gecompenseerd door WMO-voorzieningen, maar dat neemt niet weg dat ouderdom extra kosten met zich meebrengt. Volgens de toelichting op de wet (handelingen 2003-2004, nr. 2, eerste kamer, pagina 60) kan een categoriele regeling tegemoet komen aan extra kosten van personen uit deze doelgroep. Het gaat dan om verborgen en bijkomende kosten zoals het af en toe kopen van een bloemetje voor degene die de belanghebbende ondersteunt en het ontbreken van de mogelijkheid om boodschappen bij de goedkoopste winkels te doen. Deze worden gezien als indirecte kosten. De eventuele bijstandsverlening in de directe medisch noodzakelijke kosten is van geen invloed op deze vorm van bijstandsverlening.

Als voorbeelden van chronische ziekten kunnen genoemd worden cara (o.a. astma), diabetes mellitus, epilepsie, reuma, lever- en darmziekten, spierziekten, nierziekten, hartafwijkingen, hemofilie, cystic fibrosis, chronische artritis en kanker. Andere voorbeelden van indicatoren voor het behoren tot de doelgroep kunnen zijn:

- het ontvangen van een tegemoetkoming in de zin van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg);
- het bezit van een gehandicaptenparkeerkaart;
- het structureel aangewezen zijn op huishoudelijke hulp, sociale alarmering, maaltijdvoorziening, vergoeding extra kosten van bewassing, kleding, beddengoed, stookkosten of dieetkosten;
- een WAO/WIA-uitkering op basis van een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80-100%;
- anderszins aantoonbare extra kosten als gevolg van fysieke, verstandelijke of psychiatrische beperkingen, bijvoorbeeld een medicijnoverzicht;
- het ontvangen van zak- en kleedgeld.

Op 1 januari 2009 is de fiscale buitengewone uitgavenregeling vervallen. Daarnaast is de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) inwerking getreden. Het Ministerie van SZW heeft aangegeven dat deze nieuwe wet niet van invloed is op de bijstandsverlening aan de doelgroep. Mensen met een inkomen op of rond het minimum kunnen nog steeds voor bepaalde medische kosten een beroep doen op bijzondere bijstand. De algemene tegemoetkoming die veel chronisch zieken en gehandicapten automatisch ontvangen is in de plaats gekomen van de regeling buitengewone uitgaven en staat dus los van de categoriele bijstand voor zieken en gehandicapten.

---

² Prijspeil 1 januari 2011

5.3 Huiswerkcomputer inwoners gemeenten Loon op Zand en Waalwijk

- Voor inwoners van Loon op Zand en Waalwijk is financiële vergoeding mogelijk in de aanschaf van een huiswerkcomputer met internetaansluiting als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
  - a. de aanvrager heeft een thuiswonend kind in de leeftijd tot 18 jaar dat voortgezet onderwijs volgt;
  - b. binnen een periode van vijf jaar is niet eerder bijzondere bijstand in de aanschaf van een computer verstrekt.
- Onder een huiswerkcomputer wordt verstaan de computer met software en internetaansluiting die de leerling in staat stelt te voldoen aan de normale eisen die in het voortgezet onderwijs worden gesteld aan het maken van huiswerkopdrachten en andere educatieve doeleinden.
- De financiële bijdrage in de aanschaf van een huiswerkcomputer en de internetaansluiting bedraagt € 550,-.
- Voor zover de computer binnen een periode van 36 maanden na levering wordt verkocht, kan de vergoeding worden teruggevorderd.

Toelichting

Artikel 35, vijfde lid WWB maakt een categoriale regeling mogelijk om de participatie van schoolgaande kinderen te bevorderen. Met deze beleidsregel wordt de aanschaf van een huiswerkcomputer aan minderjarige scholieren in het voortgezet onderwijs ondersteund. De computer moet wel uitgerust zijn met de noodzakelijke software om huiswerk te kunnen maken, zoals Microsoft Office Home and Student 2007. Daarnaast moet er een internetaansluiting zijn.

Gekozen is voor een forfaitaire verstrekking en niet een verstrekking in natura, omdat deze werkwijze minder doelmatig is en daarnaast de belanghebbende beperkt in zijn keuze van een computer (laptop of desktop, aanschaf eventuele aanvullende hardware etc.). Het forfaitaire bedrag van € 550,- maakt het mogelijk de situatie zoveel mogelijk af te stemmen op de individuele situatie. Omdat er niet afgerekend wordt op basis van de werkelijke kosten, kan een goedkopere computer naar keuze uitgebreid worden met eventuele randapparatuur (o.a. usb-stick, printer). Ook kan een gedeelte van het bedrag gebruikt worden om internetkosten te betalen. Afzonderlijke vergoeding van een internetabonnement naast de verstrekking van een computer is echter niet aan de orde.

De bijstand kan worden teruggevorderd als de computer binnen 36 maanden wordt verkocht. Een voortijdige verkoop past namelijk niet binnen het doel waarvoor de huiswerkcomputer is verstrekt.

6. INDIVIDUELE VERSTREKKINGEN MEDISCHE EN NIET MEDISCHE KOSTEN

6.1 Algemene criteria

Als het verlenen van bijzondere bijstand noodzakelijk is, (zie 1.1) gelden voor de vaststelling van de kosten - tenzij anders is aangegeven - de volgende uitgangspunten:

1. aangesloten wordt bij de normbedragen die in het kader van de voorliggende voorziening wordt gehanteerd;
2. ontbreken deze dan wordt er aangesloten bij de norm van het NIBUD;
3. rekening wordt gehouden met de kosten die belanghebbende wordt geacht uit te sparen;
4. aan de bijstand wordt de voorwaarde verbonden dat gebruik wordt gemaakt van voorliggende voorzieningen en dat wordt meegewerkt aan behandelingen gericht op het wegnemen van de oorzaken van de bijstandsverlening;
5. voor zover uitdrukkelijk anders vermeld worden de bedragen jaarlijks aangepast aan de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS (afgerond op € 1 naar boven).

Toelichting

In hoofdstuk 1.1 is de relatie tussen de bijzondere bijstand en de voorliggende voorziening toegelicht. Voor de normering van de noodzakelijke kosten wordt aangesloten bij de vergoedingen die in het kader van de voorliggende voorziening wordt gehanteerd. Is er geen norm beschikbaar dan wordt gebruik gemaakt van de norm in de 'Prijsengids NIBUD'. Biedt de norm in een concreet geval onvoldoende houvast, bijvoorbeeld omdat deze niet aansluit bij wat noodzakelijk is in het kader van de bijzondere bijstand, dan is een individuele benadering op zijn plaats. Met andere woorden de norm is een richtlijn en pretendeert niet in alle gevallen een passende kostenvergoeding te zijn.

Niet altijd is het reëel om noodzakelijke kosten volledig te vergoeden, omdat een deel van de kosten van algemene aard of algemeen gebruikelijk is. Als voorbeeld kan worden gedacht aan de kosten van een door derden geleverde maaltijdvoorziening. In zo'n geval worden uitsluitend de meerkosten ten opzichte van normale voeding vergoed.

Inherent aan het noodzakelijkheids criterium van de WWB, is dat bijstand zo mogelijk beperkt of voorkomen wordt. Daarom kunnen aan de bijstandsverlening voorwaarden verbonden worden die hierop gericht zijn. Als bijzondere bijstand verstrekt wordt in hoge woonlasten, kan hieraan de voorwaarde worden verbonden dat goedkopere huisvesting wordt gezocht.

6.2 Kosten van medische of sociaal-medische aard

In dit hoofdstuk zijn de criteria voor de bijstandsverlening in medische kosten nader uitgewerkt. Daarbij wordt ook concreet aangegeven in welke gevallen bijstandsverlening in bijzondere kosten mogelijk is. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Uitgangspunten:

- Tenzij hierna anders is bepaald, is bijstandsverlening in medische kosten niet mogelijk, omdat ZVW en AWBZ toereikende voorliggende voorzieningen zijn. Kosten die bewust

buiten de dekking van die verzekeringen zijn gelaten, anders dan om budgettaire redenen, worden niet vergoed.

- Voor zover deze niet op besparingsmotieven is gebaseerd, is in de kosten van een wettelijke eigen bijdrage ZVW of AWBZ bijzondere bijstand mogelijk. Bijstandsverlening is niet mogelijk in de eigen bijdragen die de zorgverzekeraar zelf in zijn aanvullende verzekeringen opneemt en geen relatie hebben met verstrekkingen op grond van de ZVW en de AWBZ.
- Voor bepaalde kostensoorten zijn aanvullende bepalingen geformuleerd en opgenomen in hoofdstuk 6.3. Hierin zijn in hoofdstuk 6.3.1 tot en met 6.3.13 een aantal kostensoorten genoemd die via buitenwettelijk begunstigend beleid in aanmerking komen voor vergoeding. In de meeste gevallen zijn deze kosten opgenomen in de categoriale zorgverzekering voor minima (CZM), zodat bijstandsverlening in het individuele geval niet nodig is. Bijstandsverlening kan wel aan de orde komen als vergoeding via de CZM nog niet mogelijk of niet toereikend is. In de kosten van de aanvullende verzekering in de CZM wordt ten behoeve van de deelnemer een gedeeltelijke tegemoetkoming verstrekt die rechtstreeks wordt betaald aan VGZ of CZ. De deelnemer ontvangt verder op de kosten van zowel de basisverzekering als de aanvullende verzekering een collectiviteitskorting. Opname van de kosten in de CZM wil overigens niet zeggen dat *alle* daarin voorkomende kosten voor de toepassing van de bijzondere bijstand als noodzakelijk en voor bijstandsverlening vatbaar zijn.
- Voor zover deelname aan de CZM nog niet mogelijk is, is bijstandsverlening in de kosten genoemd in hoofdstuk 6.3.1 tot en met 6.3.13 bij wijze van uitzondering mogelijk. Deze bepaling geldt niet voor de wettelijke eigen bijdragen ZVW en AWBZ, omdat bijstandsverlening in deze kosten in alle gevallen mogelijk is.
- Geen bijzondere bijstand wordt verleend voor kosten die door de vrijwillige keuze voor een eigen risico niet worden vergoed, ook al gaat het om kosten die de CZM wel vergoedt.
- Over de medische noodzaak van kosten kan advies gevraagd worden aan een onafhankelijke deskundige. Hiervan kan worden afgezien als de kosten lager zijn dan € 250,-.

Toelichting

Voor de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand in medische kosten gelden een aantal spelregels.

Voorop staat de *eigen verantwoordelijkheid* van de burger. Deze moet eerst zelf alles in het werk stellen om in de kosten van het eigen bestaan te voorzien.

Verder moet er sprake zijn van *noodzakelijke kosten*. In de toelichting op de wet wordt dit omschreven als hetgeen naar de eisen van de samenleving noodzakelijk is ofwel het op minimumniveau algemeen gangbare bestedingspatroon. Noodzakelijkheid is een dynamisch begrip en wordt plaats- en tijdgebonden bepaald en ondergaat wijzigingen door ontwikkelingen in de tijd. De concrete omstandigheden in de individuele situatie, de bijzondere individuele omstandigheden zijn medebepalend. De hoogte van de bijstand wordt mede bepaald door de noodzaak van de kosten, waarbij enerzijds recht aan de vangnetfunctie gedaan moet worden en er anderzijds geen sprake mag zijn van doorkruising van wet- en regelgeving en beleid op andere terreinen.

De bijzondere bijstand is een *complementaire* regeling. Pas als de burger niet in staat blijkt te zijn in de kosten van het eigen bestaan te voorzien en er geen andere voorziening of regeling is die in de betreffende kosten voorziet, heeft hij/zij aanspraak op ondersteuning op grond van de WWB. Indien zich in het bereik of de werking van een voorliggende voorziening wijzigingen voordoen, dient de uitvoering van de WWB daarbij aan te sluiten. Vanaf 2004 worden de ZVW en de AWBZ, die als passende en toereikende voorliggende voorzieningen worden aangemerkt, regelmatig aangepast. Bij de uitvoering van de WWB moet worden voorkomen dat op gemeentelijk niveau dit bewust gevoerd beleid wordt doorkruist. Als de betreffende kosten niet meer worden vergoed op grond van de voorliggende voorziening omdat deze niet meer als noodzakelijk worden aangemerkt, kan er geen bijzondere bijstand voor verstrekt worden. Als de vergoeding is gestaakt enkel vanwege budgettaire redenen, is er wel een bevoegdheid tot bijstandsverlening.

Uiteraard is ook het *individualiseringsbeginsel* van belang. De bijstand moet als regel worden afgestemd op de feitelijke behoeften en omstandigheden van het individuele geval. Bijzondere individuele omstandigheden kunnen leiden tot noodzakelijke bestaanskosten, die niet uit de algemene bijstandsnorm bestreden kunnen worden. Dan ontstaat in beginsel recht op bijzondere bijstand.

Buitenwettelijk begunstigend beleid

Bij veel gemeenten is het gebruikelijk om bijstand te verlenen voor kostensoorten waarvoor de WWB geen mogelijkheden biedt, het zogenaamde buitenwettelijke beleid. De vraag of een kostensoort als buitenwettelijk aangemerkt moet worden is in de uitvoeringspraktijk regelmatig onderwerp van discussie.

Uit het oogpunt van rechtszekerheid is het belangrijk om buitenwettelijk begunstigend beleid in beleidsregels vast te leggen. De CRvB accepteert de aanwezigheid en toepassing van dat beleid. De CRvB toetst alleen of het buitenwettelijke beleid op consistente en redelijke wijze is toegepast. De lokale uitvoerder kijkt daarentegen ook naar de gevolgen voor de klant en de daaruit voortvloeiende gevolgen.

Ook de Midden-Langstraat kent een traditie van het voeren van buitenwettelijk beleid. Bij het streven naar een goede dienstverlening staat het strikt volgen van de letter van de wet dit streven in de weg. Een voorbeeld van buitenwettelijk beleid is het onder voorwaarden vergoeden van tandartskosten die volwassenen maken. Of de vergoeding van een bril met een sterkte van minder dan 10 dioptrieën.

Het bestuur van de ISD heeft er voor gekozen om ten aanzien van een aantal kostensoorten buitenwettelijke begunstigend beleid aan te bieden, die in de meeste gevallen via de CZM wordt aangeboden. Deze zijn opgesomd in de paragrafen 6.3.1 tot en met 6.3.13. Individuele bijstandsverlening

is hierdoor in het algemeen niet nodig. Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van de burger om te beoordelen of hij door deelname aan de CZM gebruik wil maken van buitenwettelijk begunstigend beleid. Niet in alle gevallen is het redelijk dit uitgangspunt onverkort te hanteren. Als de burger nog geen gebruik kan maken van de CZM, omdat hij bij een andere zorgverzekeraar verzekerd is, kan tot het niveau van de CZM bijzondere bijstand worden verleend tot het moment dat wel deelgenomen kan worden aan de CZM. Ook kan het mogelijk zijn dat het buitenwettelijk begunstigend beleid in de vorm van deelname aan de CZM niet in alle gevallen leidt tot dekking van noodzakelijke kosten in het individuele geval. In hoofdstuk 6.3. is in die gevallen aangegeven hoe gehandeld wordt.

Eigen bijdragen ZVW of AWBZ

In alle gevallen geldt dat bijzondere bijstand mogelijk is in de wettelijke eigen bijdragen ZVW of de AWBZ. Deelname aan de CZM is hiervoor niet vereist. Deze eigen bijdragen kunnen wel geheel of gedeeltelijk zijn gerepareerd via de CZM. In dat geval geldt de CZM als een voorliggende voorziening, mits deze afgesloten is.

Beoordelingsschema

Een verzoek om bijzondere bijstand in (para)medische kosten wordt als volgt beoordeeld.

1. Worden de kosten vergoed door ZVW of AWBZ ?

- Ja Medische noodzaak staat vast. (Geen medisch advies nodig) Ga door naar vraag 2
- Nee Medische noodzaak ontbreekt. Ga door naar vraag 1a

1a Worden de kosten niet vergoed door ZVW of AWBZ èn behoren de kosten tot de kosten genoemd in hoofdstuk 6 paragrafen 6.3.1 tot en met 6.3.13 ?

- Ja Ga door naar vraag 3
- Nee Geen bijzondere bijstand, omdat ZVW en AWBZ passende en toereikende voorliggende voorzieningen zijn en daarnaast geen sprake is van buitenwettelijk gemeentelijk begunstigend beleid t.a.v. deze kostensoorten. Ga door naar 7

2. Worden de kosten volledig vergoed?

- Ja Geen bijzondere bijstand
- Nee Ga door naar vraag 3

3. Heeft belanghebbende een CZM of is deelname aan de CZM nog niet mogelijk?

- Ja Ga door naar vraag 4
- Nee
  1. Komend van vraag 2: Bijzondere bijstand in de eigen bijdrage ZVW of AWBZ. Ga bij andere meerkosten door naar vraag 4.
  2. Komend van vraag 1a: Geen bijzondere bijstand in de overige kosten, omdat ZVW en AWBZ passende en toereikende voorliggende voorzieningen zijn, tenzij bij de kostensoorten genoemd in hoofdstuk 6, paragrafen 6.3.1 tot en met 6.3.13 uitdrukkelijk anders is bepaald. Is dat het geval ga dan naar vraag 4. Zo nee, ga dan naar vraag 7.

4. Blijven er kosten over die niet worden vergoed door de CZM?

- Ja Ga door naar vraag 5
- Nee Einde: geen bijzondere bijstand

5. Wordt aangegeven dat de meerkosten medisch noodzakelijk zijn dan wel wordt op basis van de paragrafen 6.3.1 tot en met 6.1.13 de noodzaak op voorhand aangenomen (op basis van goedkoopst adequaat)?

- Ja Medisch advies vereist / verklaring specialist. Ga door naar vraag 6.

Nee   Geen bijzondere bijstand, tenzij er zeer dringende redenen zijn. Ga door naar vraag 7.

6. *Zijn de meerkosten medisch noodzakelijk (op basis van goedkoopst adequate alternatief)?*

Ja   Bijzondere bijstand

Nee   Geen bijzondere bijstand, tenzij er dringende redenen zijn. Ga door naar vraag 7.

7. *Is er sprake van zeer dringende redenen als bedoeld in artikel 16 eerste lid WWB?*

Ja   Bijzondere bijstand

Nee: Geen bijzondere bijstand.

6.3.1 Oor en oog

Gehoorhulpmiddelen

- Bijzondere bijstand is niet mogelijk, tenzij op basis van een medische indicatie een gehoorapparaat moet worden aangeschaft, waarvan de kosten de totale vergoeding van de basisverzekering en de CZM overtreft.
- De basisverzekering vergoedt eerste aanschaf en vervanging met inbegrip van een hogere vergoeding als het hulpmiddel verwerkt is in het brilmontuur.
- De CZM geeft daarnaast een aanvullende bijdrage.

Gehoorhulpmiddelen batterijen

- Deze kosten worden niet door de basiszorgverzekering vergoed. Bijzondere bijstand wordt verstrekt voor de kosten van maximaal 36 batterijen op jaarbasis en na overlegging van nota's.
- Medisch advies is niet nodig.

Toelichting

De kosten van een gehoorapparaat komen in aanmerking voor vergoeding door de zorgverzekeraar op grond van de Zvw, Besluit zorgverzekering en Regeling zorgverzekering. Hiermee is er een passende en toereikende voorliggende voorziening voor gehoorapparaten.

Daarnaast biedt de CZM een aanvullende vergoeding. Bijzondere bijstand is niet mogelijk, omdat wordt uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening.

Als er echter sprake is van zeer complexe hoorproblemen dient onderzocht te worden of de voorliggende voorziening voor de belanghebbende passend en toereikend geacht kan worden. Bijzondere bijstand kan verstrekt worden, indien voor de duurdere voorziening een medische indicatie bestaat en voor zover het resterend bedrag niet vergoed kan worden via de CZM. De medische indicatie moet afkomstig zijn van een specialist of audiologisch centrum. Een advies van een gehoorapparatenleverancier is gelet op de mogelijke commerciële belangen niet voldoende.

Montuur, glazen of contactlenzen

- Bijzondere bijstand is behoudens bijzondere situaties niet mogelijk.
- De CZM biedt de mogelijkheid van een toereikende kostenvergoeding voor een montuur met enkelvoudige en meervoudige glazen.

- De regeling in het kader van de CZM is voldoende om in het algemeen sterkteveranderingen binnen een periode van 3 jaar te kunnen opvangen.

Toelichting

Een hogere kostenvergoeding of vervanging binnen 3 jaar kan aan de orde zijn. De belanghebbende moet dan wel aangeven welke omstandigheden hiervoor aanleiding geven. De volgende situaties kunnen zich voordoen.

Ad 1 Belanghebbende vindt een montuur, glazen of lenzen mooier, duurzamer, steviger.

Dit is een keuze van belanghebbende, er is geen (medische) noodzaak. De meerkosten komen voor rekening van belanghebbende.

Ad. 2 Binnen drie jaar opnieuw een aanvraag

Het is mogelijk dat wegens medische noodzaak, bijvoorbeeld een wijziging in het gezichtsvermogen, eerder vervanging van de glazen/lenzen nodig is. Vergoeding is mogelijk als het gezichtsvermogen met 0,5 dioptrie of meer is gewijzigd.

6.3.2 Tand en kiezen

Orthodontie voor personen tot 18 jaar

Bij uitzonderlijke medische noodzaak worden deze kosten volledig via de Zorgverzekering gedekt. Via de CZM wordt een vergoeding verstrekt met een eigen bijdrage. De eigen bijdrage komt voor bijstandsverlening in aanmerking. Een medisch advies is niet nodig.

Tandheelkundige hulp volwassenen

De vergoeding via de Zorgverzekeringswet is beperkt tot specialistische chirurgie en de kosten van een volledig uitneembare gebitsprothese. Via de CZM is een vergoeding mogelijk voor de overige kosten tot een gemaximeerd bedrag per jaar. In noodzakelijke meerkosten is bijzondere bijstand mogelijk.

Kunstgebit

De aanschafkosten van een kunstgebit of reparatiekosten van een kunstgebit worden vergoed via de Zorgverzekeringswet onder aftrek van een eigen bijdrage. De CZM biedt een aanvullende dekking, waardoor bijzondere bijstand niet meer nodig is.

Toelichting

De aanspraak op tandheelkundige hulp is vanaf 1 januari 2004 danig beperkt. Zo is bijvoorbeeld de jaarlijkse controle verdwenen uit de basisverzekering. De keuze is gemaakt om vergoeding van deze tandartskosten te laten lopen via de CZM. Voor zover de maximale vergoeding van de CZM niet toereikend is, kan bijzondere bijstand worden verleend in de noodzakelijke meerkosten. Bijzondere bijstandsverlening op basis van deze uitgangspunten is ook mogelijk als nog niet aan de CZM kan worden deelgenomen of in zeer bijzondere omstandigheden.

Het is ook mogelijk bijzondere bijstand te verlenen als voor de tandheelkundige hulp op basis van de Zorgverzekeringswet of AWBZ een eigen bijdrage verschuldigd is en de CZM hiervoor geen dekking biedt.

Als de basisverzekering de kosten van tandheelkundige hulp om andere dan budgettaire redenen niet vergoedt, is bijzondere bijstand niet mogelijk. Behandelingen die onnodig kostbaar, onnodig gecompliceerd of tandheelkundig niet doelmatig zijn, worden niet vergoed. De bijstandsjurisprudentie kent diverse voorbeelden over voorzieningen die in het kader van de bijzondere bijstand zijn afgewezen. Het betrof o.a. kosten van een meerdelige brug en kronen. Veelal worden deze kosten geheel of gedeeltelijk vergoed op grond van een aanvullende verzekering. Voor het resterende gedeelte kan echter geen bijzondere bijstand worden verstrekt, tenzij er sprake is van een medische noodzaak die objectief voorafgaand aan de behandeling kan worden vastgesteld.

6.3.3 Pruik

- Bijzondere bijstand is mogelijk voor de eigen bijdrage in de kosten van een pruik.
- Medisch advies is niet nodig.

Toelichting

De bijzondere bijstandsverlening is alleen aan de orde voor zover de kosten van een pruik noodzakelijkerwijs de maximale vergoeding uit de basisverzekering overtreft.

6.3.4 De voeten

Orthopedisch schoeisel

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de eigen bijdrage van orthopedisch schoeisel als deze bijdrage meer dan één keer per jaar verschuldigd is.
- Op de eigen bijdrage wordt de aanschafkosten van 'gewone' schoenen op basis van de Prijzengids NIBUD in mindering gebracht. Deze aftrek wordt één keer per jaar toegepast.
- Medisch advies is niet nodig.

Pedicure

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van voetenbehandeling die door een pedicure of een podotherapeut op medisch advies wordt geboden.
- Een medisch advies is niet nodig als de belanghebbende in een verzorgings- of bejaardenhuis verblijft, ouder is dan 65 jaar of een diabetespatiënt is.
- De kosten van een pedicure kunnen worden vergoed tot het maximum bedrag dat op basis van de CZM kan worden vergoed. (diabetes, reuma of vaatproblemen).

Steunzolen en podotherapeutische zooltjes

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van steunzolen.

6.3.5 Bewegingstherapieën

Fysio- en oefentherapie tot 18 jaar

- Bijzondere bijstand is niet mogelijk. De Zorgverzekeringswet is een adequate voorliggende voorziening.

Fysio- en oefentherapie vanaf 18 jaar

- Bijzondere bijstand is alleen mogelijk in de kosten van de soort behandelingen, waarvoor in het kader van het Besluit zorgverzekering aanspraak op vergoeding via de basiszorgverzekering bestaat, maar die voor de eerste behandelingen op basis van de ZVW voor rekening van de belanghebbende blijven.
- Vergoeding vindt plaats voor zover via de CZM geen toereikende vergoeding mogelijk is.

Toelichting

De aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie is geregeld in het Besluit zorgverzekering. Personen tot 18 jaar met een chronische aandoening worden op kosten van de Zorgverzekeringswet behandeld, zij het dat bij een niet chronische aandoening het aantal behandelingen beperkt blijft tot 18 behandelingen per kalenderjaar.

Voor verzekerden van 18 jaar en ouder is de aanspraak op fysiotherapie of oefentherapie op basis van de Zorgverzekeringswet beperkt tot de behandeling van met name genoemde chronische aandoeningen. Daarnaast geldt voor verzekerden van 18 jaar en ouder, dat: de eerste twaalf behandelingen voor eigen rekening komen. Deze kosten kunnen worden vergoed voor zover zij niet gedekt worden door de CZM.

Aan het buiten de voorziening laten van kosten van oefentherapie en fysiotherapie voor de niet op de lijst voorkomende chronische aandoeningen (bijlage 1 bij artikel 2.6 lid 2 Besluit zorgverzekering) ligt een bewuste keuze van de wetgever over de noodzaak van de voorziening ten grondslag. In deze kosten is bijstandsverlening niet aan de orde.

6.3.6 Geneesmiddelen

- Bijzondere bijstand is in beginsel niet mogelijk.
- Zorgverzekeringswet en Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten zijn adequate voorliggende voorzieningen.

Toelichting

Geneesmiddelen worden voor 100% vergoed door de zorgverzekeraar conform het Geneesmiddelenvergoedingensysteem. AWBZ en Zvw dienen voor de kosten van geneesmiddelen in beginsel als aan de WWB voorliggende en passende voorzieningen te worden beschouwd. Voor zover geen sprake is van een wettelijke eigen bijdrage is deze voorziening tevens toereikend. De aanspraak op geneesmiddelen is geregeld in de Regeling zorgverzekering. Aangenomen moet worden dat er in het kader van de AWBZ en Zvw een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van geneesmiddelen die niet vergoed worden.

Zelfzorggeneesmiddelen, geneesmiddelen die te verkrijgen zijn zonder recept worden niet vergoed. In beginsel zijn deze geneesmiddelen van algemene aard en moeten zij bestreden worden uit het normale inkomen. Als men chronisch ziek is en frequent dit soort medicijnen moet aanschaffen, zijn voor bepaalde zelfzorggeneesmiddelen vergoedingen mogelijk via de Regeling zorgverzekering. Ook is een algemene tegemoetkoming in het kader van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten mogelijk (voorheen de buitengewone lastenaf trek belastingen).

6.3.7 Alternatieve geneeswijzen en therapieën

Bijzondere bijstand in alternatieve geneeswijzen is in beginsel niet mogelijk.

Toelichting

De kosten van alternatieve geneeswijzen worden niet vergoed in de AWBZ en Zvw. Voor deze kosten bestaat in beginsel geen recht op bijstand. Alternatieve geneeswijzen worden namelijk niet vergoed, omdat de werking ervan niet wetenschappelijk is bewezen. Soms wordt een deel van de kosten voor alternatieve geneeswijzen toch op basis van een aanvullende verzekering vergoed. Ondanks dat is er, gelet op het bovenstaande, ook dan in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk voor de kosten van de eigen bijdragen.

6.3.8 Psychologische hulp

Eerstelijns psycholoog

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdrage voor in totaal 8 behandelingen.
- Medisch advies is niet nodig.

Toelichting

Bij een eerstelijns psycholoog kan men terecht zonder verwijzing. De eerstelijns psycholoog werkt kortdurend, gemiddeld zal de behandeling zo'n 8 sessies in beslag nemen. Deze kosten worden vergoed via de Zorgverzekeringswet onder aftrek van een eigen bijdrage. De CZM geeft hierin geen vergoeding, Voor de eigen bijdrage is bijzondere bijstand mogelijk.

Psychotherapie

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdragen AWBZ tot een maximum van 50 zittingen bij persoonlijkheidsstoornissen en 25 bij overige stoornissen.
- Een medisch advies is niet nodig.
- Indien de psychotherapeutische hulp wordt verleend door een psycholoog, die niet via de AWBZ wordt gefinancierd, kan bijzondere bijstand worden verleend tot maximaal de eigen bijdrage die anders in het geval van AWBZ-financiering verschuldigd is.

Toelichting

Een psychotherapeut geeft psychotherapeutische hulp bij psychisch lijden. Deze therapie wordt vergoed via de AWBZ onder aftrek van een eigen bijdrage. Het maximaal aantal te vergoeden zittingen psychotherapie is om zorginhoudelijke overwegingen gesteld op 50 in geval van persoonlijkheidsstoornissen en 25 in geval van andere stoornissen. De CZM dekt de kosten van de eigen bijdrage niet. De eigen bijdrage van de eerste 25 of 50 behandelingen komt voor bijstandsverlening in aanmerking. Daarna is bijstandsverlening niet mogelijk.

Als de therapie wordt verleend door een derde die niet door de AWBZ wordt gefinancierd, is bijstandsverlening na een medische indicatie mogelijk. Belanghebbende kan om bepaalde, voor hem belangrijke, redenen een behandelaar kiezen wiens hulp niet wordt vergoed. De reden daarvan kunnen zijn: negatieve ervaringen met het RIAGG. Voor de kosten van psychotherapie wordt de AWBZ echter als

voorliggende voorziening gezien. In dit geval wordt alleen de eigen bijdrage bij de bijstandsverlening betrokken.

6.3.9 Ondersteuning in verband met het al dan niet zelfstandig wonen

Begeleiding AWBZ

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdrage Begeleiding AWBZ.

Toelichting

Vanaf 2009 is individuele begeleiding of dagbesteding AWBZ alleen mogelijk voor personen met een matige of ernstige beperking op het vlak van zelfredzaamheid. Deze vorm van begeleiding is geïndiceerd noodzakelijk en draagt bij aan de zelfredzaamheid van een kwetsbare groep burgers. Voor de begeleiding zijn ook personen met een inkomen op minimumniveau een eigen bijdrage verschuldigd. Voor deze eigen bijdrage is bijzondere bijstand mogelijk.

Wmo-voorzieningen

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van een eigen bijdrage voor de WMO-producten vervoersvoorzieningen, woningaanpassingen en hulp bij het huishouden.
- Medisch advies is niet nodig.

Toelichting

De gemeenten kunnen bepalen dat bepaalde WMO-voorzieningen verstrekt worden, rekening houdende met een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. In de kosten van de eigen bijdrage kan bijzondere bijstand worden verleend. De medische noodzaak staat met de toekenning van de voorziening al in voldoende mate vast.

Eigen bijdrage AWBZ bij verblijf in een instelling

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdrage AWBZ bij verblijf in een instelling.

Toelichting

Bij het verblijf in een AWBZ-instelling is de verzekerde een hoge of lage eigen bijdrage verschuldigd. Voor het verblijf in een AWBZ-instelling geldt voor de eerste 6 maanden de lage eigen bijdrage (artikel 14 Bijdragebesluit zorg). Zodra de verzekerde langer dan 6 maanden in een instelling verblijft, is de hoge eigen bijdrage verschuldigd. In bepaalde gevallen is het mogelijk dat ook na de eerste 6 maanden de lage eigen bijdrage verschuldigd is.

In alle gevallen geldt dat de verzekerde na 6 maanden in ieder geval een bedrag moet overhouden ter hoogte van de norm voor zak- en kleedgeld.

Als een hoge eigen bijdrage verschuldigd is en de verzekerde houdt door de betaling van de eigen bijdrage een bedrag over dat lager is dan het zak- en kleedgeld (zogenaamde piepgrens) dan dient hij op basis van artikel 10 van het Bijdragebesluit zorg om herziening van de eigen bijdrage te verzoeken. Bijstandsverlening aan een belanghebbende met zak- en kleedgeld voor de eigen bijdrage AWBZ-instelling is daarmee niet aan de orde; er is een passende en toereikende voorliggende voorziening.

De verzekerde die de lage bijdrage is verschuldigd zal altijd de minimale eigen bijdrage moeten betalen, ook al heeft de verzekerde onvoldoende inkomen. In dat geval kan voor de lage eigen bijdrage een beroep worden gedaan op de WWB.

Stook- en verwarmingskosten

- Bijzondere bijstand is mogelijk indien als gevolg van medische factoren sprake is van extra stook- en verwarmingskosten. Hiervan is sprake:
  1. bij een vergroting van de woning als gevolg van de woningaanpassing in het kader van de WVG/WMO;
  2. bij een gezondheidsprobleem dat een hogere of constantere temperatuur noodzakelijk maakt.
- Een medisch advies is niet vereist bij een woningaanpassing.

Toelichting

Stook- en verwarmingskosten zijn van algemene aard en moeten normaliter uit het eigen inkomen worden bestreden. Maar medische factoren kunnen leiden tot meerkosten. In deze meerkosten kan bijzondere bijstand worden verleend. Als richtlijn geldt dat de hoogte van de bijzondere bijstand gelijk is aan de werkelijke kosten onder aftrek van de van toepassing zijnde stookkosten zoals opgenomen in de NIBUD-Prijzengids. Over het algemeen geldt dat het gasverbruik met 7% toeneemt wanneer de thermostaat van de verwarming 1° hoger wordt gezet.

Sociale alarmering

Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdrage sociale alarmering.

Toelichting

Ter behoud van de zelfstandigheid kan het nodig zijn dat een belanghebbende beschikt over sociale alarmering. Hiervoor is doorgaans een eigen bijdrage verschuldigd. In deze kosten is bijzondere bijstand mogelijk.

6.3.10 Reiskosten voor medische behandelingen

Reiskosten voor medische behandelingen

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de eigen bijdrage zittend ziekenvervoer.
- Medisch advies is niet nodig.

Toelichting

Zittend ziekenvervoer wordt door de zorgverzekeraar vergoed voor nierdialysepatiënten, kankerpatiënten die een chemokuur of radiotherapie krijgen, blinden en slechtzienden en rolstoelgebruikers. Daarbij behoren ook de eventuele begeleidingskosten.

Incidenteel ziekenvervoer valt buiten de regeling omdat in eerste instantie gebruik kan worden gemaakt van de omgeving (mantelzorg) of omdat de kosten een eigen verantwoordelijkheid zijn. Voor de vier hiervoor genoemde groepen is een uitzondering gemaakt omdat er voor hen nauwelijks alternatieve wijzen van vervoer zijn. Dit betekent dat de kosten van ziekenvervoer in principe behoren tot de algemene

noodzakelijke kosten van het bestaan en alleen in de verschuldigde eigen bijdrage bijzondere bijstand kan worden verstrekt.

6.3.11 Bewassingskosten en meerkosten van kleding en beddengoed.

- Bijzondere bijstand is mogelijk in extra bewassingskosten, meerkosten van kleding en beddengoed als gevolg van medische factoren, leidend tot o.a. plotselinge toename of afname van gewicht door ziekte, slijtage door een prothese, orthese, incontinentie.
- Medisch advies over de noodzaak en de omvang van de kosten is nodig.

Toelichting

Bewassingskosten, kledingkosten en kosten van beddengoed zijn kosten van algemene aard en daarom niet vatbaar voor bijstandsverlening. Ook bij ziekenhuisopname, brand, ontslag uit detentie of uithuisplaatsing dient ervan uit te worden gegaan dat in principe voldoende kleding aanwezig is of dat de aanschaf van kleding door de verzekeraar wordt vergoed. In bijzondere situaties kan bijzondere bijstand worden verleend na verkregen medisch advies over de noodzaak van de extra kosten. In de waskosten van kleding of beddengoed wordt geen bijzondere bijstand verleend als de belanghebbende in een verzorgings- of verpleeghuis woont.

6.3.12 Eten en drinken

Dieetkosten

- Bijzondere kosten in de extra kosten van dieetvoeding is mogelijk als de kosten van een dieet meer bedragen dan de gebruikelijke voedingskosten.
- Voor de bepaling van de noodzaak en de hoogte van de vergoeding is een medisch advies noodzakelijk.

Toelichting

Als gevolg van een ziekte kan een belanghebbende op doktersadvies gehouden zijn een dieet te volgen. Een dieet betekent echter niet perse hogere uitgaven. Sommige kosten zelfs minder dan normale voeding. Zo wordt een dieet in verband met suikerziekte door Argonaut niet aangemerkt als een dieet met meerkosten.

De meerkosten van een medisch voorgeschreven dieet ten opzichte van de normale voeding zijn bijzonder. Als een voorliggende voorziening ontbreekt is bijzondere bijstand mogelijk. Noodzaak en de hoogte van de vergoeding worden gebaseerd op een medisch advies. Als duidelijk is dat de noodzaak voortduurt, worden de vastgestelde meerkosten per kalenderjaar aangepast op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS.

Voor een dieet in verband met suikerziekte hoeft geen medisch advies te worden aangevraagd. Argonaut merkt dit dieet niet aan als een dieet waardoor meerkosten ontstaan.

Maaltijdvoorziening

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de meerkosten van een warme maaltijdvoorziening als ouderen en chronisch zieken en gehandicapten om medische, psychische of sociale redenen niet zelf in een warme maaltijd kunnen voorzien.

- Voor de hoogte van de vergoeding wordt aangesloten bij de kosten van een maaltijdvoorziening, die verstrekt wordt door een *erkende* instelling. Hierop wordt de kosten van een gebruikelijke maaltijdvoorziening zoals vermeld in de Prijzengids NIBUD in mindering gebracht.

Toelichting

Indien noodzakelijkerwijs gebruik wordt gemaakt van maaltijdvoorzieningen dan komen de meerkosten voor bijzondere bijstand in aanmerking. In zijn algemeenheid komt men slechts op indicatie in aanmerking voor de maaltijdverstrekking. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt afgestemd op de meerkosten van de maaltijdvoorziening ten opzichte van het bedrag dat vermeld staat in de Prijzengids NIBUD richtlijnen voor een warme maaltijd plus eventueel de kosten van huur van een magnetron.

6.3.13 Kraamzorg

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van eigen bijdrage kraamzorg.
- De hoogte van de bijstand is het verschil tussen de eigen bijdrage en de vergoeding via de CZM.

Toelichting

De basisverzekering vraagt voor de kosten van kraamzorg een eigen bijdrage. In deze kosten kan bijzondere bijstand worden verstrekt.

De CZM biedt in deze bijdrage een (gedeeltelijke) vergoeding als deze afgesloten is. In de resterende kosten kan bijzondere bijstand worden verstrekt.

Voor zover de kraamzorg plaatsvindt in een ziekenhuis, kraaminrichting of kraamhotel en daarvoor geen medische noodzaak aanwezig is en deze kraamzorg leidt tot hogere kosten, blijft de vergoeding beperkt tot het bedrag bij kraamzorg thuis.

6.4 Kosten van maatschappelijk aard

De navolgende kosten zijn vaak voorkomende maatschappelijke kosten. Per kostenpost is aangegeven onder welk verband bijstandsverlening aan de orde kan komen.

6.4.1 Kosten huis

Huur en vaste lasten of opslagkosten boedel tijdens opname in een inrichting (geen TBS)

- Bijstand is mogelijk in de huur en vaste lasten van een woning in verband met een tijdelijke opname in een inrichting ter verpleging of verzorging.
- De periode van bijstandsverlening blijft beperkt tot de periode waarin het aanhouden van de woning redelijkerwijs noodzakelijk is.
- Bij de bijstandsverlening wordt rekening gehouden met lagere verbruikskosten gas, elektra en water.

- Voor zover de woning tijdens het tijdelijk verblijf in een inrichting niet wordt aangehouden, kan bijzondere bijstand worden verstrekt in de opslagkosten van huisraad als dat redelijkerwijs noodzakelijk is.

Toelichting

De kosten van doorlopende woonlasten of de kosten van opslag van huisraad als gevolg van opname in een inrichting ter verpleging of verzorging kunnen in aanmerking komen voor vergoeding. De bijstand wordt alleen verstrekt voor de periode dat het aanhouden van de woning redelijkerwijs noodzakelijk is. Hierbij geldt als richtlijn een periode van 6 maanden. Reden om van een langere periode uit te gaan kan bijvoorbeeld zijn dat de belanghebbende al dan niet na verloop van tijd (bijvoorbeeld op therapeutische basis) de weekends buiten de inrichting doorbrengt. Bij bijstandsverlening in de opslagkosten van de inboedel wordt afgewogen of de kosten van de opslag in verhouding staan tot de reële waarde van de inboedel.

Deze vorm van bijstandsverlening moet onderscheiden worden van doorlopende woonlasten gedurende detentie. Bijzondere bijstand is op basis van artikel 13, lid 1a WWB niet mogelijk.

Voor de kosten van het aanhouden van woonruimte in de periode dat de betrokkene rechtens zijn vrijheid is ontnomen kan in de regel dan ook geen bijzondere bijstand worden verleend. Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene om daarvoor een afdoende regeling te treffen. Als het wenselijk is dat de gedetineerde tijdens zijn detentie zijn woning aanhoudt, dan zullen reclassering en de bureaus sociale dienstverlening binnen het gevangeniswezen met de gedetineerde, de gemeente, de betreffende energieleverancier en de woningverhuurder naar oplossingen moeten zoeken voor die situatie.

6.4.2 Advocaatkosten, griffierecht en schuldhulpverlening

- Bijzondere bijstand in de kosten van de eigen bijdrage rechtshulp.
- De noodzaak van rechtshulp staat vast na een verkregen toevoeging rechtsbijstand op basis van de Wet op de rechtsbijstand.

Toelichting

Indien op grond van een toevoeging rechtsbijstand wordt verleend, staat daarmee overeenkomstig jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep de noodzaak voor het verlenen van rechtshulp vast. Bijzondere bijstand is mogelijk voor de eigen bijdrage vanuit de Wet op de Rechtsbijstand en de griffierechten. Deze eigen bijdrage wordt vastgesteld aan de hand van het inkomen en vermogen. Er kan tevens bijstand worden verstrekt voor de kosten die gemaakt voor het vertalen van documenten uit een vreemde taal.

Eventuele proceskosten blijven voor rekening van de betrokkene. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als op verzoek van de ISD geprocedeerd is. Dit kan aan de orde zijn als een proces nodig is om eigen inkomsten te verkrijgen dan wel te behouden.

Kosten zakelijke bewindvoerder

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van zakelijke bewindvoering.
- De noodzaak van onderbewindstelling staat vast als de kantonrechter de onderbewindstelling heeft uitgesproken.
- Tenzij de kantonrechter anders bepaalt, wordt de hoogte van de bijzondere bijstand gebaseerd op de tarieven van het LOK.

Toelichting

Als de kantonrechter kiest voor een zakelijke bewindvoerder en dit kosten meebrengt voor de belanghebbende, zijn deze kosten noodzakelijk. De beschikking van de kantonrechter is bepalend voor de kostenvergoeding. De hoogte van het tarief hangt af van het al dan niet geregistreerd staan van de bewindvoerder bij de Branchevereniging van professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders. De beroepsmatige bewindvoerder zal ook geregistreerd staan bij de Kamer van Koophandel. De rechter kan op verzoek afwijken van het standaardtarief als de bewindvoerder extra werkzaamheden moet verrichten. Achteraf vindt dan de definitieve vaststelling van de kosten plaats.

Kosten van bewindvoering in het kader van de WSNP

Geen bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van bewindvoering in het kader van de Wet schuldsanering natuurlijke personen.

Toelichting

Het Besluit subsidie bewindvoerder schuldsanering en het Besluit salaris bewindvoerder schuldsanering gelden bij de uitvoering van de WSNP als voorliggende voorzieningen. Het salaris van de bewindvoerder moet met voorrang worden betaald uit de boedel. Op basis van jurisprudentie geldt dat een bewindvoerder het salaris dat niet uit de boedel kan worden bestreden niet bij de belanghebbende in rekening mag brengen. De kosten zijn dus niet noodzakelijk.

6.4.3 Begrafnis- of crematiekosten

- Bijzondere bijstand is mogelijk in begrafenis- of crematiekosten voor zover het erfdeel van de nabestaande niet toereikend is om zijn aandeel in de kosten te voldoen.
- De maximaal noodzakelijke kosten voor een begrafenis en crematie bedragen achtereenvolgens € 6.600 en € 5.100.
- De kosten worden jaarlijks aangepast aan de consumentenprijsindex alle huishoudens van het C.B.S.

Toelichting

De kosten van lijkbezorging van een overledene, komen ten laste van de nabestaanden. Deze kosten behoren tot de bijzondere kosten van het bestaan. Indien de middelen daarvoor ontbreken, kan elke nabestaande voor zijn evenredig deel bijzondere bijstand aanvragen in de gemeente waar hij / zij woont.

De maximaal te verstrekken is genormeerd. Een sobere uitvaart is hiermee mogelijk. Eventuele aanvullende voorzieningen zoals koffietafel, advertentie in een dagblad, zullen de nabestaanden voor eigen rekening moeten nemen.

- Bij de bijstandsverlening zal rekening worden gehouden met de middelen van de overledene, zoals
- verzekeringen op het leven (begrafnis- en levensverzekeringen en ongevallenverzekering);
  - lidmaatschap van een speciale vereniging, bijv. crematievereniging;
  - overlijdensuitkering, indien de overledene een uitkering ontving krachtens de Ziektewet (Z.W.), Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (A.A.W.), Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (W.A.O.), Algemene Ouderdomswet (A.O.W.) e.d.;
  - spaargelden, waaronder ook het "vrij te laten bescheiden vermogen";
  - nalatenschap;
  - een in een depositofonds gestort bedrag met als enige bestemming de betaling van de kosten van begraven van de starter en eventuele partner.

6.4.4 Kosten verblijfsvergunningen

Kosten verblijfsvergunning

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de wijzigings- en verlengingskosten van de verblijfsdocumenten I en II (niet van toepassing bij asielgerechtigden en EU/EG-onderdanen) voor zover de gelegenheid tot reserveren ontbroken heeft en er geen mogelijkheid is via kredietverstrekking in de kosten te voorzien.
- De bijzondere kosten bestaan uit de meerkosten t.o.v. de kosten van een regulier paspoort of in geval van jongeren < 12 jaar t.o.v. de kosten van het bijschrijven van een kind in het paspoort van een ouder.
- Met de kosten van een regulier paspoort of bijschrijving wordt in een periode van 5 jaar één keer rekening gehouden.

Toelichting

Legeskosten voor de verlenging van een verblijfsvergunning of voor een eerste aanvraag van een verblijfsvergunning behoren volgens constante jurisprudentie tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan, die ook uit een inkomen op bijstandsniveau moeten worden voldaan. Het feit dat deze kosten vanaf 1 januari 2003 aanmerkelijk verhoogd zijn en daardoor bij een inkomen op minimumniveau eerder een direct probleem kunnen vormen, doet daaraan niet af. De afwezigheid van de mogelijkheid om voor deze kosten te reserveren of hiervoor een lening af te sluiten, kunnen wel een bijzondere omstandigheid opleveren in de zin van artikel 35, lid 1 WWB.

Ten aanzien van legeskosten voor een (eerste) verblijfsvergunning van een man/vrouw geldt dat gezinshereniging niet zodanig bijzondere omstandigheden zijn dat bijstandsverlening nodig is. Dit geldt ook voor legeskosten die zijn verbonden aan een (eerste) verblijfsvergunning voor kinderen in het kader van gezinshereniging waarbij de aanvraag is ingediend door de legaal in Nederland verblijvende ouder.

6.4.5 Kosten kinderopvang

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van kinderopvang, die nodig is op grond van een sociaal-medische indicatie voor een ouder of kind en er geen aanspraak bestaat op een tegemoetkoming in het kader van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen dan wel een andere voorliggende voorziening.
- Bijzondere bijstand is eveneens mogelijk als door bijzondere omstandigheden, zoals de arbeidstijden van de ouder, geen passend aanbod voor kinderopvang kan worden gedaan in het kader van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen dan wel een andere voorliggende voorziening.
- De maximale tegemoetkoming aan de ouder bedraagt de door het Rijk bepaalde maximumkostprijs voor de kinderopvang.

Toelichting

Er is slechts in een beperkt aantal situaties ruimte voor het verstrekken van bijzondere bijstand (om te voorkomen dat het beleid de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen als voorliggende voorziening doorkruist). Wat nog wel mogelijk is:

- bijzondere bijstand voor tussenschoolse opvang (dit valt namelijk buiten de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen);
- bijzondere bijstand voor kinderopvang die nodig is buiten de openingstijden van de 'formele' kinderopvang, waardoor een beroep moet worden gedaan op informele kinderopvang, is hiervoor bijzondere bijstand mogelijk;
- tijdelijke informele kinderopvang als er (nog) geen plaats is in de formele kinderopvang;
- kinderopvang op sociaal-medische indicatie, waarvoor de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen geen mogelijkheid biedt. Hiervoor koopt de gemeente subsidieplaatsen in. Ouders betalen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Ouders met een minimuminkomen kunnen voor deze eigen bijdrage bijzondere bijstand aanvragen.

De maximaal te vergoeden uurprijs is gelijk aan de in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen genoemde bedragen.

6.4.6 Reiskosten

Reiskosten woon-werkverkeer

- Bijzondere bijstand voor reiskosten in verband met het verrichten van arbeid is mogelijk mits de enkele reisafstand meer dan 10 kilometer bedraagt en de reiskosten niet bestreden kunnen worden uit het re-integratiedeel van het Participatiefonds.
- Indien het inkomen niet meer bedraagt dan de van toepassing zijnde bijstandsnorm worden de reiskosten volledig vergoed.
- De vergoeding wordt gebaseerd op het goedkoopste tarief openbaar vervoer. Bij het gebruik van een eigen auto geldt een kilometervergoeding, gelijk aan de variabele autokosten middenklasse conform de Prijzengids NIBUD.

Toelichting

De werkgever kan naast het loon een specifieke reiskostenvergoeding verstrekken. Dit is echter voor de werknemer geen afdwingbaar recht. Komt de werknemer niet in aanmerking voor vergoeding van de reiskosten dan kan dit bij het aanvaarden van werk tegen een loon leiden tot een daling van het besteedbaar inkomen. Door deze bijstandsverlening wordt dat voorkomen. Het Participatiebudget geldt als een voorliggende voorziening.

Reiskosten naar elders verblijvende gezinsleden

Bijzondere bijstand is mogelijk in:

- de reiskosten voor maximaal een bezoek per dag van twee personen aan een gezinslid in een ziekenhuis als de reisafstand enkele reis meer dan 40 kilometer bedraagt of vanaf de elfde dag als de opnameduur langer is dan 10 dagen.
- de reiskosten voor maximaal een bezoek per 14 dagen voor twee personen aan een gezinslid dat in detentie verblijft.
- de reiskosten voor maximaal twee bezoeken per week voor twee personen aan een gezinslid dat in een AWBZ-inrichting of jeugdinrichting verblijft.
- De vergoeding wordt gebaseerd op het goedkoopste tarief openbaar vervoer. Bij het gebruik van een eigen auto geldt een kilometervergoeding, gelijk aan de variabele autokosten conform de Prijzengids NIBUD.

6.4.7 Bijstand in duurzame gebruiksgoederen.

- Bijzondere bijstand kan worden verleend In de aanschaf van noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen.
- Indien geen gebruik gemaakt kan worden van een voorliggende voorziening, in de vorm van een lening van een kredietverlenende instelling of borgtocht voor een door een kredietbank of andere bankinstelling te verstrekken lening, wordt de bijstand verleend als lening.
- Eveneens is bijzondere bijstand mogelijk in de kosten van rente en aflossing van een geldlening die verstrekt wordt door een kredietbank voor het gedeelte dat de belanghebbende zelf op basis van de NVVK-normen niet kan voldoen. kredietverlenende instelling.
- De aflossing van de lening wordt vastgesteld op basis van hoofdstuk 3.
- De aanspraak op de langdurigheidstoeslag wordt als middel gerekend om te reserveren voor de aanschaf, reparatie en of vervanging van duurzame gebruiksgoederen.
- Indien bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, kan de bijstand daarop worden afgestemd door de looptijd van de lening op maximaal 60 maanden te stellen.

Toelichting

In eerste instantie geldt als algemene regel dat de kosten van woninginrichting c.q. de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen worden voldaan uit de algemene bijstand (of een ander inkomen) door middel van reservering vooraf (sparen) of achteraf (lenen). Artikel 31 WWB biedt de mogelijkheid om rekening te houden met middelen waarover iemand redelijkerwijs kan beschikken. De langdurigheidstoeslag wordt als hier aanspraak op bestaat ongeacht of deze wel of niet is ontvangen als middel gezien bij de beoordeling of iemand kan reserveren. De langdurigheidstoeslag wordt niet als vermogen of als inkomen beschouwd.

Als onvoldoende gereserveerd kon worden, kan als volgt bijstand voor inrichtingskosten worden verstrekt:

1. in de vorm van een borgstelling voor een bij een kredietbank af te sluiten lening;
2. in de vorm van het gedeeltelijk bijstand verlenen in de verschuldigde kosten van rente en aflossing van een lening bij een kredietbank;
3. in de vorm van een geldlening;
4. om niet.

Ad 1.

In bepaalde situaties wil de Kredietbank alleen een lening verstrekken als de gemeente hiervoor borg staat. Deze constructie heeft de voorkeur, omdat dit wordt gezien als een adequate voorliggende voorziening.

Ad 2.

Bijzondere bijstand verlenen in de vorm van leenbijstand is slechts mogelijk als geen lening afgesloten kan worden bij de Kredietbank en de noodzaak van de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen vaststaat.

Ad 3.

In bijzondere individuele situaties kan bijzondere bijstand om niet worden verleend. Maar pas als de eerder genoemde mogelijkheden (kredietbank, lening via een commerciële bijstand, leenbijstand) niet aan de orde zijn.

De maandelijkse aflossing van leenbijstand bedraagt 6% van de toepasselijke bijstandsnorm en wordt vermeerderd met 50% van het meerinkomen boven de bijstandsnorm. Door de helft van het meerinkomen boven de toepasselijke bijstandsnorm te betrekken bij de aflossing wordt bereikt dat werkaanvaarding in financiële zin niet ontmoedigd wordt.

Als er sprake is van herinrichtingskosten in verband met echtscheiding wordt in principe maximaal de helft van het standaardbedrag voor volledige inrichting als noodzakelijk beschouwd. De aanvrager heeft immers doorgaans ook aanspraak op de helft van de aanwezige boedel uit de boedelscheiding. Voor duurzame gebruiksgoederen wordt in principe een afschrijvingsduur c.q. reserveringsduur gehanteerd van 8 jaar.

Bij bijzondere bijstand voor een koelkast/wasmachine/kookplaat/stofzuiger (net als overige soortgelijke duurzame gebruiksgoederen) wordt de hoogte van het maximumbedrag ontleend aan de Prijzengids NIBUD.

Bij bijzondere bijstand voor een volledige woninginrichting gelden de volgende normen (prijspeil 2010).

Jongmeerderjarigen van 18 tot 21 jaar	€ 1.583,89
Alleenstaande kamerbewoner	€ 1.583,89
Alleenstaande, zelfstandige huisvesting	€ 3.039,92
Gezin van 2 personen	€ 5.113,72
Gezin van 3 personen	€ 5.785,17
Gezin van 4 personen	€ 6.468,50
Gezin van 5 personen	€ 7.142,02
Gezin van 6 personen	€ 7.843,66
Voor elke persoon meer	€ 632,45

Jaarlijks vindt indexering van deze bedragen plaats op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS.

Als er sprake is van een ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid kan de bijstand daarop worden afgestemd. De afstemmings- en handhavingsverordening voorziet in deze mogelijkheid. Ook kan een langere looptijd van een te verstrekken lening worden gehanteerd. Van een ongenoegzaam verantwoordelijkheidsbesef is o.a. sprake als de aanschaf, reparatie en of vervanging het gevolg is van onoordeelkundig gebruik. Ook het niet verzekerd zijn tegen bepaalde kosten valt daaronder. Het is algemeen gebruikelijk dat mensen zich verzekeren tegen de gevolgen van bepaalde situaties (bijvoorbeeld een inboedelverzekering tegen brand, inbraak, glasbreuk en stormschade).

6.4.8 Bijstand in verhuis- en herinrichtingskosten (niet zijnde gebruiksgoederen)

- Bijzondere bijstand is mogelijk in noodzakelijke verhuis- en herinrichtingskosten.
- Onder verhuis- en herinrichtingskosten wordt verstaan de verhuiskosten, de kosten van eventuele waarborgsom, dubbele huur en de noodzakelijke kosten van verven en behangen.
- Bijstandsverlening vindt plaats om niet onder aftrek van het bedrag dat gereserveerd kon worden.
- De aanspraak op de langdurigheidstoeslag wordt als middel gerekend om te reserveren voor de aanschaf, reparatie en of vervanging van duurzame gebruiksgoederen.

Toelichting

De noodzaak van deze kosten moet vaststaan voordat de kosten worden gemaakt. Voor deze kosten geldt als eerste regel dat hiervoor gereserveerd wordt. Indien een verhuizing noodzakelijk en onvoorzien is, kan

worden aangenomen dat de reserveringsmogelijkheden beperkt zijn geweest tot de periode dat verhuizing noodzakelijk bleek. Vanaf dat moment kan voor de kosten worden gereserveerd. Van een noodzakelijke verhuizing is bijvoorbeeld sprake als een verhuisverplichting vanwege hoge lasten is opgelegd. Bij verhuizing zullen zich ook stofferingskosten voordoen. Deze kosten hebben een duurzaam karakter en vallen onder de duurzame gebruiksgoederen (beleidsregels 6.3.7).

6.4.9 Bijstand in de kosten van een baby-uitzet en babykamer.

Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van een baby-uitzet en babykamer voor zover de gelegenheid tot reserveren heeft ontbroken.

Toelichting

De kosten van een baby-uitzet behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke bestaanskosten. Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke uitkering algemene bijstand door middel van reservering. Dit betekent dat er in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk is voor deze kosten. Alleen bij bijzondere omstandigheden kan van deze regel worden afgeweken. Het ontbreken van reserveringsmogelijkheden kan bijstandsverlening rechtvaardigen. In het algemeen geldt dat de belanghebbende in ieder geval vanaf de vierde maand van de zwangerschap voor deze kosten heeft kunnen reserveren.

Indien op grond van bijzondere omstandigheden niet gereserveerd kan worden voor de kosten van een babyuitzet en een babykamer, dan kan hiervoor bijzondere bijstand worden verleend. De Landelijke Vereniging voor Thuiszorg heeft een basispakket baby-uitzet samengesteld van noodzakelijke artikelen, dat opgenomen is in de prijzengids van het Nibud. Voor wat betreft de hoogte van de bijzondere bijstandsverlening wordt hierbij aangesloten.

Kosten van aangepaste kleding voor de moeder behoren tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kosten kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm en komen derhalve niet voor bijzondere bijstand in aanmerking.

6.4.10 Kosten residentiële jeugdhulpverlening

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de kosten van de inkomensonafhankelijke bijdrage jeugdhulpverlening die bij residentiële hulp verschuldigd is.
- Deze bijdrage is niet verschuldigd als de bijdrageplichtige:
  - algemene bijstand ontvangt op basis van de norm voor een alleenstaande;
  - een verstrekking ontvangt op grond van de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 en geen ander inkomen heeft;
  - zak- en kleedgeld ontvangt op grond van artikel 41 van het Reglement verpleging ter beschikking gestelden;
  - rechtens van zijn vrijheid is ontnomen.
- Bijzondere bijstand is mogelijk in kosten die ten laste van de ouder komen en die niet bestreden kunnen worden uit de kinderbijslag.

Toelichting

Bij een residentieel verblijf van de jongere in een instelling voor jeugdhulpverlening kan de ouder geconfronteerd worden met een inkomensonafhankelijke ouderbijdrage en met overige kosten zoals reiskosten, kosten van verblijf thuis in de weekends en kledingkosten. In de inkomensonafhankelijke bijdrage is bijzondere bijstand mogelijk. Voor de andere kosten geldt dat de ouder(s) deze kosten zelf kunnen voldoen als zij kinderbijslag voor het kind ontvangen. Als dat niet het geval is, kan bijzondere bijstand worden verleend in:

- de reiskosten ten behoeve van een noodzakelijk periodiek contact;
- de maaltijden thuis tijdens vakantie of weekendbezoek;
- ontspanning (de instelling brengt de kosten van ontspanning als zwembad, huiselijk activiteiten die extra geld kosten e.d. doorgaans in rekening bij de ouders);
- kleding in geval van een langdurige opname.

6.4.11 Extra woonkosten aanleunwoning of woonzorgcentra

Bijzondere bijstand is mogelijk in de extra woonkosten bij bewoning van een aanleunwoning.

Toelichting

Woonzorgcentra en aanleunwoningen zorgen er voor dat mensen steeds langer zelfstandig kunnen wonen. Mensen die geïndiceerd zijn door het Centrum Indicatiestelling Zorg kunnen in aanmerking komen voor een aanleunwoning of een plaats in een woonzorgcentrum. Aan een bewoner van een woonzorgcentrum of aanleunwoning worden extra diensten geleverd waarvoor de bewoner dient te betalen. Het wonen in een aanleunwoning kan leiden tot hogere woonkosten die zodanig zijn dat de voorliggende voorziening (Huurtoeslag) niet meer toereikend wordt geacht. Er kan namelijk sprake zijn van extra servicekosten die niet behoren tot of hoger zijn dan de servicekosten die op grond van artikel 5, lid 1 sub c van de Wet op de huurtoeslag meegerekend worden in de subsidiabele huur. Die extra servicekosten mogen dan niet van algemene aard zijn, zoals stook- en energiekosten van de eigen woonruimte. Zijn de kosten onvermijdbaar dan is hierin bijzondere bijstand mogelijk.

6.4.12 Reiskosten schoolgaande kinderen

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de reiskosten van kinderen in het voortgezet onderwijs als de enkele reisafstand wonen-studeren meer dan 8 kilometer bedraagt.
- De vergoeding wordt vastgesteld op de goedkoopste reismogelijkheid openbaar vervoer gedurende maximaal 10 maanden per schooljaar (doorgaans september tot en met juni).

Toelichting

De Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) voorziet in tegemoetkomingen voor leerlingen in de leeftijd tot 18 jaar die geen volledig en rechtstreeks bekostigd voortgezet onderwijs volgen of beroepsonderwijs volgen. Op grond van hoofdstuk 3 van de WTOS kan aan ouders van dergelijke leerlingen een zogeheten tegemoetkoming ouders worden verleend. De tegemoetkoming voor leerlingen tot 18 jaar in bekostigd voortgezet onderwijs is opgenomen in de Wet op het kindgebonden budget.

Deze regelingen worden geacht een toereikende voorliggende voorziening te bieden voor de studiekosten van kinderen die het voortgezet onderwijs bezoeken. Deze regelingen bieden echter geen passende en toereikende voorziening voor reiskosten van schoolgaande kinderen. De wetgever koos voor een

forfaitaire benadering in plaats van maatwerk aanpak. De Centrale Raad van Beroep heeft bevestigd dat de WTOS geen passende en toereikende voorliggende voorziening is. Daarom kan bijzondere bijstand worden verleend voor reiskosten als sprake is van bijzondere omstandigheden. Hiervan is sprake als de enkele reisafstand wonen-studeren 8 kilometer of meer bedraagt. Tot een afstand van 8 kilometer wordt het kind geacht de afstand te kunnen overbruggen met een fiets of brommer.

6.4.13 Schoolkosten kinderen in het basisonderwijs

- Bijzondere bijstand is mogelijk in de ouderbijdragen van schoolgaande kinderen in het basisonderwijs voor zover een voorliggende voorziening niet aanwezig is. In dit verband wordt een gemeentelijke categoriale regeling voor schoolkosten aangemerkt als een passende en toereikende voorliggende voorziening.
- Bijzondere bijstand is mogelijk in de overblijfkosten van een kind in het basisonderwijs als dit noodzakelijk is in het kader van de activering van de verzorgende ouder (sociale activering, vrijwilligerswerk, werkervaring, noodzakelijke scholing, deeltijdwerk).

Toelichting

Voor kinderen in het basisonderwijs geldt dat de kosten van de ouderbijdrage als noodzakelijk worden gezien. Deze ouderbijdragen zijn bedoeld voor extra voorzieningen zoals bijvoorbeeld een schoolreisje of excursie. Door het verlenen van bijzondere bijstand in deze kosten kan worden voorkomen dat het kind "buitenspel" komt te staan.

Overblijfkosten kunnen vergoed worden als de verzorgende ouder niet in de gelegenheid is het kind in de middagpauze op te vangen als gevolg van de deelname aan activeringsactiviteiten van de ouder. Voor zover deze activiteiten onderdeel vormen van een re-integratietraject dat bekostigd wordt uit het participatiebudget worden de overblijfkosten uit het participatiebudget betaald. Bijzondere bijstand is dan niet aan de orde. Bij de overblijfkosten wordt er van uitgegaan dat het kind een lunchpakket meeneemt. Restauratieve kosten worden niet vergoed.

7. INWERKINGTREDING

De beleidsregels bijzondere bijstand iSD Midden-Langstraat treden in werking met ingang van 1 januari 2011 en vervangen vanaf deze datum de Verordening bijzondere bijstand iSD Midden-Langstraat.

De beleidsregels zijn van toepassing op aanvragen die voor 1 januari 2011 zijn ingediend, tenzij de belanghebbende hierdoor benadeeld wordt. Bij periodieke bijzondere bijstand is in dat geval het oude beleid tot 1 januari 2011 van toepassing is en het nieuwe beleid vanaf deze datum. Voor personen met een inkomen tussen 110% en 112% van de WWB-norm die op 31 december 2010 categoriale bijzondere bijstand ontvangen, geldt voor 2011 eenmalig een inkomensgrens van 112%.

Aldus vastgesteld in zijn vergadering van 6 december 2010,
Het dagelijks bestuur voornoemd,

de secretaris,

de voorzitter,

A.E.W. van Limpt

W.J.J. Ligtenberg